

A Borostyán Természetvédő Óvoda Pedagógiai Programja

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

A pedagógiai program jogszabályi alapjai.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/201. (XII:17) Korm. Rendelet.

A nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete.

Az intézmény alapító okirata.

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	4
2. Helyzetkép	4
2.1. Személyi feltételek	4
2.2. Tárgyi feltételek	5
3. Alapelvek, célkitűzések, gyermekkép, óvodakép	6
4. A program nevelési feladatrendszere.....	7
4.1. Az egészségnevelés és a környezeti nevelés alapelvei	7
4.2. Az egészséges életmód kialakítása, egészségvédelmi és környezetvédelmi program	8
4.3. Az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása	19
4.4. Az anyanyelvi és értelmi nevelés megvalósítása.....	21
5. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, a munka helye a programban.....	23
5.1. A játék.....	23
5.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	24
5.3. A munka jellegű tevékenységek.....	26
6. Tevékenységformák és színterei az óvodában	27
6.1. A külső világ tevékeny megismerése.....	29
6.2. Vers, mese	33
6.3. Ének-zene, énekes játék.....	33
6.4. Rajzolás. mintázás, kézimunka	34
7. Az óvodai élet megszervezése, napirend, hetirend, munkarend	36
8. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének elősegítése	39
8.1. Tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarokkal küzdő gyermekek.....	39
8.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek	40
8.3. Kivételes képességű gyermekek, tehetségigérettek	48
8.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése	48
9. Gyermekvédelem.....	50
10. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	51
11. Az óvoda kapcsolatrendszere, a szülő a pedagógus, a gyermek együttműködésének formái	52
12. A gyermekek fejlettségi állapotának nyomon követése, a megfigyelési tapasztalatok dokumentálása.....	53
13. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközrendszer	54
Legitimációs záradék:	58
1.sz. melléklet.....	59
2. számú melléklet.....	61

1. Bevezető

Köszöntjük azokat a Szülőket, iskolák nevelőtestületeit, bölcsődék gondozónőit és mind azokat, akik óvodánk iránt érdeklődnek, kezükbe vesszük, olvassák, tanulmányozzák helyi pedagógiai programunkat. Mitől helyi ez a program? Mert megjelenik benne az a környezet, amelyben élünk, azok az adottságok, sajátosságok melyek csak nálunk érvényesek. Azok az értékek kerültek benne megfogalmazásra melyek nekünk a legfontosabbak.

Célunk olyan óvodai nevelés, mely során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásával, az egyenlő hozzáférés biztosításával. Tervezésünkben a környezet megismerése képezi a tanulási folyamat gerincét.

Csobánka csodálatos természeti környezetben a Pilis egyik völgyében található, sokan a Pilis gyöngyszemének is nevezik.

A gyermekek szinte együtt élhetnek a természettel. A közeli erdők, hegyek, patakok, a Duna közelsége kimeríthetetlen lehetőséget nyújtanak a környezet megismertetésére, megszerettetésére, a sétákhoz, kirándulásokhoz, a természetben való megfigyelésekhez, közvetlen tapasztalatszerzéshez, melyek programunkban kiemelkedő helyen szerepelnek.

A főváros és Szentendre közelsége miatt a gyermekeknek a városi életforma sem ismeretlen.

Községünk nemzetiségi falu, élnek itt magyarok, cigányok, svábok, szerbek, szlovákok.

A lakosság körében vannak, akik szociális nehézségekkel küszködnek és akadnak, akik magas egzisztenciával rendelkeznek. Erősségünknek tartjuk, hogy a különböző családokból érkező gyermekek együttes nevelése mégis sikeresen működik.

2. Helyzetkép

2.1. Személyi feltételek

Óvodánkban, öt gyermekcsoportban két- két óvodapedagógus és egy dajka látja el a gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatokat. A nevelési teendők elvégzésében, még két pedagógiai asszisztens vállal nagy szerepet. A pedagógushiány kiküszöbölését nyugdíjas óvodapedagógus megbízásával oldjuk meg.

2017. szeptemberétől telephelyünkön (Csobánka 2014Vörösvári út 12.) további egy homogén csoport működik. 2019. nevelési évtől pedig homogén kiscsoport került beindításra.

Az óvodapedagógusok folyamatosan képzik önmagukat, hogy a változó és megújuló társadalmi elvárásoknak megfeleljenek.

A képzések főbb irányultságai:

- Környezetvédelem
- Testnevelés, mozgásfejlesztés
- Mérés-értékelés az óvodában
- Fejlesztő pedagógia

A két pedagógiai asszisztens és minden dajka szakképzett. A szervezési-gazdasági feladatok ellátását egy fő óvodatitkár segíti. Az óvoda működési és szakmai munkáját az óvodavezető irányítja egy fő óvodavezető helyettes segítségével. Intézményünk alkalmazásában áll még két konyhai dolgozó. A karbantartási feladatokat a Polgármesteri Hivatal által foglalkoztatott karbantartó látja el.

A logopédia, alapellátásban működik a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat által. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különleges bánásmódban részesülnek, a nevelőtestületünk szakképzett óvodapedagógusa mellett, a fejlesztésüket szerződésben álló szakemberek látják el.

2.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk környezete, település földrajzi adottságai

Csobánka Budapest és Szentendre közelében, az Oszoly és Kevély hegyek által körülölelt völgyben a Duna- Ipoly Nemzeti Park határán található. A fokozottan védett területek növény és állatvilága, a minket körülvevő hegyek, erdők ideális színteret kínálnak a természet felfedezéséhez. A falun keresztül folyó Dera patak, amely Szentendrénél torkollik a Dunába, lehetőséget biztosít a vízi élővilág megismeréséhez.

Az óvoda épülete, udvara.

Az óvoda épülete új, 2012-ben került átadásra. A földszinten öt csoportszoba, három tágas gyermekmosdó található, minden csoportszobához gyermeköltöző tartozik. Itt helyezkedik el a szertár, melegítő konyha, valamint az idén elkészült a fényterápiával kialakított só szoba is.

Az emeleten logopédiai helyiség, személyzeti öltöző, nevelői szoba, mosókonyha, szülői váró és irodák kapnak helyet.. Tornaszoba nincs az épületben, a gyermekek testnevelés foglalkozásait az udvaron, a csoportszobákban tartjuk.

Fejlesztő eszközeink és játékaink megfelelő minőségűek és mennyiségűek. Ezeket külön gonddal válogatjuk össze, szempont számunkra a tartósság, esztétikum, biztonságosság.

A gyermekbútorok megfelelő minőségűek, a régi, elhasználódott bútorokat lehetőség szerint folyamatosan cseréljük.

A gyermekcsoportokban van CD lejátszó és az óvodában található diavetítő is.

A megnövekedett és a színvonalas nevelőmunkához ma már elengedhetetlenül szükséges eszközök közül szükségünk lenne még a meglévő mellé egy darab fénymásolóra és legalább kettő darab laptopra, amely az asztali számítógép mellett (amely az adminisztrációs, irodai munkát végzik), az óvodapedagógusok munkáját segíthetnék és lehetőség szerint a gyermekek körében is használhatnának. Ezek beszerzésére folyamatosan keressük a lehetőséget.

Az óvoda udvarát folyamatosan fejleszteni igyekszünk. Jelenleg egy csúszdás mászóvár, egy dupla kistornyos szintén csúszdás játszóvár, két homokozó, egy rugós játék, egy libikóka, babaház, kerti padok, asztalok találhatóak. Ide tartozik még egy elkerített „mini” baromfiudvar, veteményes és fűszerkert. A munka jellegű tevékenységekhez, a természetben való megfigyelésekhez, kísérletekhez szükséges eszközök rendelkezésre állnak, de folyamatosan fejlesztjük, újítjuk a készleteket.

Telephelyünkön egy tágas, jól felszerelt csoportszoba, mosdóval és kialakított öltözővel kap helyet, mely ideális lehetőséget biztosít a gyermekek harmonikus fejlődéséhez. Az étkezés, az iskola ebédlőjében valósul meg. A csoport rendszeresen igénybe tudja venni az épületben lévő tornatermet. A gyerekek levegőzése, szabad levegőn való játéka, egy erre kialakított udvarrész en zajlik, melyen telepített játékeszközök találhatóak.

3. Alapelvek, célkitűzések, gyermekkép, óvodakép

Programunkkal helyi szükségleteket, az óvodába járó gyermekeket és szüleiket kívánjuk szolgálni. Biztonságos, kedvező, csoportos együttlétre, megfelelő testi, mentális gondozásra, az óvodai élet nyitott, bizalmas, szeretetteljes légkörének megvalósítására törekszünk. Olyan óvodai nevelés a célunk, ahol a gyermekek a legkülönbözőbb programok között válogathatnak és amelyben az óvónők által kezdeményezett programok mindegyike igazodik az életkorhoz és a gyermekek egyéni képességeihez., ezzel is biztosítva harmonikus személyiségfejlődésük és nevelésük optimális feltételeit.

Programunk rugalmasan alkalmazható mind a hátrányos helyzetű mind a tehetséges gyermekek nevelésében, figyelembe véve eltérő fejlődési ütemüket, lehetővé téve egyéni készségeik és képességeik kibontakozását.

Pedagógiai programunk alapelve, hogy fontosnak tartjuk a játék, ezen belül a szabad játék, a mozgás elsődlegességét, a folyamatos, rugalmas napirendet, a nyelvhez, a tájhoz, az emberekhez, társakhoz fűződő érzelmi viszony megalapozását, a környezettudatos nevelést, a család megnyerését, a hagyományok ápolását.

A játékra, a környezet megismerésére alapozva szervezzük a gyermek életkori, egyéni sajátosságaihoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.

A program célja

- Egyéni, differenciált készség és képességfejlesztés, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, a gyermek közvetlen tapasztalatszerzésére építve.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása, kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.
- Szeretetteljes, befogadó, a gyermekek érdekeit, egyéni igényeit szem előtt tartó, hátrányokat csökkentő óvodai nevelés.
- A természetben jól eligazodó, problémáikra megoldást kereső és találó, szívesen kommunikáló gyermekek nevelése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása.
- Mély természetszeretet, és a szülőföldhöz kötődés kialakítása, a természeti környezet élővilágának védelme.
- Egyenlő eséllyel történő iskolakezdés lehetőségének biztosítása, az óvoda-iskola átmenet segítése.

Gyermekképünk, olyan derűs, vidám gyermek, aki szívesen jár óvodába, jól érzi magát a gyermekközösségben, fogékony a világ szépségeire, egészséges kíváncsisággal fürkészi a világ csodáit. Tud nevetni, örülni, felfedezni és csodálkozni. Tiszteli szüleit, az óvónőket, a dajkákat, bizalommal fordul hozzájuk.

Óvodakép

Óvodánk a köznevelési törvény értelmében a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig nevelő intézmény. A gyermek nevelése során kiemelt feladatunk, hogy az óvónő – védő, szociális, nevelő –személyiségfejlesztő funkciók maradéktalan érvényesítésével segítsük a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlődését az egyéni sajátosságok, és a gyermekeként eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. Ennek érdekében nevelőmunkánk során az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes óvodai légkörben a sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő gyermeki tevékenységek közül kiemelt szerepet szánunk a játéknak és a mozgásnak. Óvodánkban minden gyermeket megillet

személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a szeretet, az együttérzés, szükségleteinek kielégítése, a fejlődését elősegítő egyéni bánásmód. Nevelésünk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk a környezettudatos magatartás kialakulását szolgálja.

4. A program nevelési feladatrendszere

4.1. Az egészségnevelés és a környezeti nevelés alapelvei

Az Óvodai nevelés országos alpprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet a következőképpen definiálta: "Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség hiánya."

Ezt a megfogalmazást követve óvodánk egészségnevelési tevékenységei a következők:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés),
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása),
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.)
- az egészségvédő képesség fejlesztése.
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- az óvodapedagógusok és a nem pedagógus dolgozók viselkedésének szabályozása,
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer)
- az iskola-egészségügyi szolgálattal való együttműködés

Óvodai egészségi nevelésünk célja, hogy kialakuljon a kisgyermek igénye a személyi és környezeti higiéniére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására, a másokon való segítségre. Mindez az egészség megvédésére történő beállítódást (attitűdöt), az egészség megvédésére vonatkozó érdeklődést véleményt, szándékot, "érzékenységet" jelenti.

Az egészséges életmód alakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása, a környezettudatos magatartás megalapozása. A higiéniét, a baleset megelőzését, kulturált étkezést, zavartalan játékot, szabad levegőn való tartózkodási lehetőséget biztosító tárgyi környezet (óvodai épület, felszerelés, csoportszoba, játékszerek, munkaeszközök stb.) , valamint a minket körülvevő természeti környezet (erdő, patak, fák, növények, állatok) meghatározó szerepet töltenek be egészségfejlesztő, nevelő munkánk során. Igen jelentős környezeti tényezőt alkotnak a gyermekeket körülvevő személyek (kortárs gyermekek és felnőttek), azaz a szociális környezet. Ennek szeretetteljes, harmonikus légköre, pajtási-baráti hangulata rányomja a bélyegét a gyermek személyiségfejlődésére. Az óvodai környezeti nevelés célja és feladata a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viselkedési

formák és magatartásmódok kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása, a gyermek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése és megszerettetése, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megláttatása, a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával. A megfigyelőképesség és a gondolkodásképesség fejlesztése közben a környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is felhasználjuk. A nevelés kezdetén nagyon fontosnak tartjuk, hogy az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyerekeket, mert ez segít a szociális érzékenységnek fejlődését, én tudatának alakulását, lehetőséget, teret ad én érvényesítő törekvéseire. A szocializáció, a környezeti nevelés céljának és feladatának megvalósítása szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. A megvalósulása olyan sokszínű tevékenységet feltételez a gyermeki közösségben, amely különös tekintettel van a mással nem helyettesíthető játékokra. Ezért olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely a természetbarát, környezetbarát szemléletet sugallva, segíti a

gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, ...) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat....) fejlődését. Környezeti nevelés óvodai feladata: környezettel való "együttélésre" nevelés, ez magába foglalja a környezet tényleges védelmét is, egyben környezet kultúra közvetítése átadása: életmód, gondolkodás- és viselkedésmód, védelem, fejlesztés, okos és mértéktartó fölhasználás - ezeken keresztül a teljes személyiség fejlesztése.

4.2. Az egészséges életmód kialakítása, egészségvédelmi és környezetvédelmi program

Nevelőmunkánk során a fenti alapelvek figyelembevételével az egészséges életmód kialakítása céljából megalkotott egészség és környezetvédelmi programunk gerincét a következő területek alkotják:

- Az egészséges táplálkozás.
- A mindennapos testnevelés, testmozgás.
- A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése.
- A balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás.
- A személyi és környezeti higiénia fejlesztése.
- A tárgyi, természeti és szociális környezet alakítása, védelme, környezettudatos magatartás megalapozása..

Az egészséges táplálkozás.

Fő feladatai:

- higiénias nevelés, kondicionálás
- egészséges táplálkozás kultúrájának kialakítása
- betegségek megelőzése

Alapelvek:

- a napi ötszöri étkezés fontossága
- folyadék kellő mennyiségű fogyasztása
- (napi 6-7 pohár víz, lehet 1-2 pohár gyümölcslé 100%-os)
- ne sózzuk a zöldségeket, ne fogyasszunk chips-eket, sós ropit, stb.
- ne tegyük cukrot kakaóhoz, gombóchoz, stb., helyette inkább mézet adjunk gyermekeinknek
- zsiradékból is minél kevesebbet juttassunk szervezetünkbe

Az óvodapedagógus feladata:

Ismerjék meg a gyermekek:

- miből készülnek ételleink, melyik alapanyagot mire használjuk
- hogyan készítjük az ételleinket
- melyik napszakban milyen ételfajtát helyes fogyasztani
- miből mennyit ehet
- mi az egészséges étel, ital
- mit hol lehet beszerezni, mi a „jobb” választás
- milyen jelekkel látják el a gyártók a termékeket pl.: „szívbarát” termékek, „light” feliratúak stb.
- hogyan előzzük meg a különböző civilizációs betegségek kialakulását, fogak romlását, szívbetegségeket, elhízást, stb.(ebben a gyermekorvos, fogorvos tanácsát is kikérjük)

Rendszeres tevékenységeink

- Minden héten kihelyezzük a heti menüt a szülőknek, segítségül a változatos étkeztetéshez.
- Az ételleket visszautasító gyermekeknek is adunk kóstolót (személyes példával járunk elől).
- Reggelihez, uzsonnához (lehetőség szerint) korpás, teljeskiőrlésű zsömlét, kiflit, gabonapelyheket fogyasztanak.
- Az óvodai családi napon, rozsos kenyéren, különféle zöldségkrémeket fogyaszthatnak (padlizsánkrém, csicsókakrém, zellerkrém, stb.).
- A mindennapi levegőzés előtt zöldségeket-gyümölcsöket fogyasztanak a gyermekek, a szülőkkel való együttműködésnek köszönhetően (gyümölcsnaptárt vezetünk, rendszerességből→szokás→igény lesz).
- Közösén készítünk salátákat zöldségből, leveket gyümölcsből (mustot, bodzaszörpöt, csipkebogyó teát).

Mindig megbeszéljük mi-miből készült, a salátákhoz saját óvodai konyha- és gyógynövénykertünkéből hozzuk be az alapanyagokat (hagyma, retek, petrezselyem, tárkony, kakukkfű, citromfű, lestyán stb.).

A receptet szívesen hazaadjuk a gyermekeknek (készítés során felhívjuk figyelmüket azok alapos tisztítására).

- Egyszerűbb, egészségesebb ételleket is készítünk (zabpelyhes-mézés sütemények).
- A szülői értekezleten kiemelten beszélünk ezen téma fontosságáról.
- Az adott évszakra jellemző zöldségeket a zöldséges látogatásával közösén szerezzük be, így nyílik a gyermekek számára lehetőség azok tulajdonságainak összehasonlítására (kicsi-nagy, puha-kemény, érett-éretlen).
- A vitaminok fontosságát egyes érzékszerveinkre, testrészeinkre tett hatását játékos formában megbeszéljük (orvosos játék).
- Odafigyelünk, és a szülőket is kérjük, hogy a gyermek zsákjában ne legyenek „rejtett tartalékok” (csoki, keksz, tic-tac, stb.), hogy a nap folyamán ne vegye el a gyermek étvágyát, és a fogainak épségét se veszélyeztessék.
- Édességet csak az étkezések befejező fogásaként, hetente maximum kétszer esznek, fogmosást megelőzően.
- Víz és folyadékfogyasztás a csoportszobában, az udvaron, és kiránduláson egyaránt biztosított.
- Törekszünk a média hatásának ellensúlyozására (chipsek, rágók matricával, cukrozott üdítők, nyereményjáték).

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- Rendszeressé váljon a gyermek életében a napi ötszöri étkezés.
- Váljon igénnyé a mindennapi zöldség, gyümölcsfogyasztás szokása.
- Édesség iránti igényét tudja fékezni, óvja fogait.
- Megfelelő mennyiségű folyadékot fogyasszon.
- A cukor, a só, a zsír mennyiségét minimálisan igényelje.

<p>Élményközpontú tevékenységek a nevelési év során</p>	<p>A tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó érzékszervi tapasztalatok, felfedezések. Képességek, készségek alakulása. A környezet és a fenntartható fejlődés.</p>
<p>Látogatás a zöldségesbe, vásárlás.</p>	<p>Közlekedési alapismeretek, gyalogos közlekedés, zebra, járda. A gyümölcsök, zöldségek íze, illata, formája, idény zöldségek, gyümölcsök. A vitamin fogalma, szervezetünkre gyakorolt hatása. Illemszabályok: Köszönés, kérem, köszönöm, sorban állás, másik vevő kivárása, udvariasság, türelem stb. Tiszta, érthető beszéd, kapcsolat teremtés.</p>
<p>Kirándulások, séták során csipkebogyó, bodza, termések gyűjtése.</p>	<p>Csobánka környezetében honos növények ismerete. A begyűjthető növények jótékony hatásai. Veszélyek, mérgező, ehetetlen növények, termések. A természet sokszínűségének, szépségének változásának láttatása. A természeti környezet védelme, ennek fontossága. Kirándulások alkalmával testi képességek fejlődése, Edzettség, jó levegő, állóképesség. Tolerancia (Az erdőben csendesek vagyunk az itt élő állatok érdekében.)</p>
<p>Gyümölcs szüretelés. (Alma, szilva, szőlő), tartósítás télire.</p>	<p>A gyümölcsfák haszna. A gyümölcs leszedésének helyes módja, a jövő évi termőrügyek védelme. Lehetséges felhasználásuk, tartósítás. Háztartási szabályok, higiénés szokások betartásának fontossága. A gyümölcsök helye, szerepe a táplálkozásban.</p>
<p>Óvodai veteményeskertből és fűszerkertből zöldségek, fűszernövények szüretelése, felhasználása.</p>	<p>Zöldségek, fűszernövények haszna, jellemzői, felhasználásuk, szerepük az egészség megőrzésében. Vitamin fogalma. Tartósítás: Szárítás, aszalás, savanyítás stb. Higiénés szokások fontossága, Különböző ízek megismertetése, változatosság az étkezésben.</p>

A heti munkanapokon egészséges, egyszerű ételek elkészítése, fogyasztása. (Zöldség és gyümölcssaláták, levek, mézzel édesített, teljes kiőrlésű, vagy zabpehelyből készült sütemények stb.)	A táplálkozás és az egészség összefüggése.. Az egészséges, korszerű táplálkozás igényének megalapozása. Lehet finom, ami egészséges. Konyhai ismeretek, eszközhasználat. Konyhai hulladékok kezelése. Komposztálás. Baromfiudvarban élő állatok etetése.
Mindennapos gyümölcs fogyasztás.	Helyes táplálkozási szokások megalapozása.
Családi napon, egészséges ételek készítése, kóstolója.	Közös tevékenység, az együttlét öröme. Szemléletmód alakítása. Közösség építése.
Szülők folyamatos tájékoztatása az egészséges táplálkozásról	Cikkek, ételreceptek faliújságon, honlapon. Előadó meghívása szülői fórumra, szülői értekezletre. (Gyermekorvos, védőnő, dietetikus stb.)

A mindennapos mozgás, testnevelés foglalkozás

Célja: Az óvodába lépéstől kezdve, a gyermek mozgásfejlődését a rendszeres testedzéshez fűződő viszonyát, esetleg későbbi sportbéli sikereit jelentős mértékben az intézményes testnevelés színvonala határozza meg. A szakszerűen és vidám, derűs hangulatban vezetett mindennapos testnevelés foglalkozások segítik az alapvető mozgásformák alapkészségek begyakorlását, a motoros képességek fejlődését, a térbeli tájékozódást, a szociális képességek alakulását, a tanulási nehézségek megelőzését és a rendszeres testedzés igényének kialakítását. Az óvodáskorú gyermekek szívesen mozognak, a játékos mozgás a gyermek napi tevékenységében szinte állandóan jelen van. A testi nevelésen belül célunk a személyiség fejlesztése a fizikai aktivitáson keresztül. Feladatunk testi képességeik (ügyesség, gyorsaság, erő, állóképesség, társra figyelés) kibontakoztatása, a gyermek tájékozódó, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermek szabad mozgáskedve. A mozgáson keresztül lehetőség nyílik a gyermekek feladat és szabálytudatának, feladatértésének, értelmi és szociális képességeinek fejlesztésére.

A mozgás formái az óvodában:

- Mozgásos játékok (szabályjátékok, sorversenyek, népi énekes játékok stb.)
- Mindennapos szervezett testnevelés és szabad mozgás.
- Testnevelés foglalkozás.

Mozgásos játékot az óvónő a nap minden szakában kezdeményezhet és összekapcsolhat más jellegű tevékenységekkel. A mindennapi szervezett testnevelés jelen van a napirendben. Fontos, hogy a gyermek ezekben önkéntesen és örömmel vegyen részt, annyi ideig ameddig szeretne. Ha örömmel kapcsolódik be a játékba, később maga is kezdeményezni fogja. Fontos, hogy minél többször a szabadban is játsszunk ilyen játékokat.

A heti egyszeri alkalommal tartott testnevelés foglalkozás, viszont kötött. Ezt azért tartjuk fontosnak, mert lehetővé teszi olyan személyiségjegyek kialakulását, mint kötelességtudat, fegyelem, önfegyelem, rendszeresség, pontosság, kitartás. A különböző életkorú gyermekek együttes foglalkoztatása az óvónőtől nagyfokú szervezőkészséget, figyelmet követel. Itt akadályok merülhetnek fel a különböző korú, fejlettségű gyermekeknél (pl. a kicsik akadályozzák a nagyokat a sorversenyben). Ennek kiküszöbölésére, csoportbontásban valósítjuk meg a testnevelés foglalkozást, amelyben közel azonos korú és képességű gyermekek vannak. Amíg a gyermekcsoport kb. egyik fele tornázik, addig a másik, só szobai tevékenységen vesz részt, majd fordítva.

A homogén sulivárá csoport részére, heti két testnevelés foglalkozás van tartva.

Az óvodapedagógus feladata:

- A testnevelési anyag módszertanilag átgondolt legyen (mit szeretnék fejleszteni)?
- Érvényesüljön a fokozatosság elve, a mozgásformák épüljenek egymásra.
- Fontos a differenciálás, egyrészt a különböző életkorok igényeit figyelembe véve, másrészt a hasonló korú gyerekeknél is figyelniük kell az egyéni sajátosságokra.
- Kiemelten fontos a szociális képességek kialakítása, ezért szervezzünk minél több páros, csoportos gyakorlatot. A testnevelésnek ne a másik legyőzése legyen a célja. A játékból „kiesőket” is vonjuk be újra a mozgásba, hiszen nekik van erre leginkább szükségük.
- Egy héten 1-2 játéknál többet ne játszunk a gyerekekkel, hiszen az ismétlés segíti a szabályok rögzülését. Úgy tudja élvezni a játékot, ha már nem a szabályra kell koncentrálni, hanem a mozgásra, játékra figyelhet.

Szervezési feladatok:

Ha az időjárás engedi, szervezhetjük minél többször az udvaron a mindennapos testnevelést. Kötéllal le tudjuk keríteni azt a területet, ahol a testnevelést szervezzük. Érdemes kihasználni az udvar adta lehetőségeket pl. a füves részen sok szökdelős, futós fogójátékot tudunk kezdeményezni. A lekövezett terület alkalmas a labdapattogatás gyakorlására. Télen hógolyóval való célba dobás, hógolyógyűjtő verseny is lehet a feladat. Esős, vagy nagyon hideg idő esetén a teremben tartott mindennapos testnevelés alkalmával többféle eszközt tudunk használni. Itt tudjuk főként gyakorolni a kúszást, csúszást, mászást és a guruló átfordulásokat. Fontos feladatunk a differenciálás. A napi játékokat úgy kell szerveznünk, hogy a feladatok a különböző korú gyerekek életkorának megfelelőek legyenek. Vannak olyan játékok, ahol az az előnyös, ha egy nagycsoportos korú egy kiscsoportos korúval áll párba, de más játékok esetében előnyösebb, ha hasonló korúak játszanak együtt. Segíthet a differenciálásban, ha két együtt dolgozó óvónő közösen irányítja a játékokat. A mindennapos testnevelés anyagában megjelenhet az összes olyan mozgásforma, melyet a testnevelés foglalkozásokon is végzünk, ill. sokszínűbbé lehet tenni mozgásos népi játékokkal.

A dajka feladatai:

- Eszközök előkészítése.
- Gondozási teendők ellátása, szükség esetén (sérülés, zsebkendőhasználat, stb.)
- Eszközök összeszedése elrendezése.

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- Alapvető mozgásformák kialakulása.
- Motoros képességek (erő, gyorsaság, állóképesség) megfelelő szintű fejlettsége.
- Biztonságos térbeli tájékozódás.
- Szociális képességek kialakulása (türelem, tolerancia, empátia, egymásra való odafigyelés, egymás segítése, együttműködés).

- Ritmusérzék kialakulása: képes legyen a gyermek ütemre mozogni eszköz nélkül és eszközökkel.
- Képes a labdát biztonsággal kezelni.
- Szívesen és örömmel végzi a mozgásos feladatokat.
- Természetes igénnyé válik a mindennapos mozgás, sportolás.

Élményközpontú tevékenységek a nevelési év során	A tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó érzékszervi tapasztalatok, felfedezések. Képességek, készségek alakulása. A környezet és a fenntartható fejlődés
Heti testnevelés foglalkozások	Differenciálás, fokozatosság elvének figyelembevételével, módszertanilag átgondolt tervezés szerint. Motoros, szociális, értelmi képességek kialakulása, fejlődése.
Mindennapos testnevelés	A mindennapos mozgás igényének megalapozása.
Mozgásos játékok, néptánc	A mozgás, az együtt játszás öröme. Mozgáskultúra alakítása, fejlesztése.
Kirándulások, séták	A természettel való harmonikus együttélés, a természet megismertetése, megszerettetése, védelme Az épített környezet tárgyait értékeinek megismertetése, védelmük. Pozitív élmények útján, a lakóhelyhez, szülőföldhöz való kötődés kialakítása, megalapozása.
Szülőkkel közös sportprogramok, (kirándulás, sportnap) szervezése, folyamatos tájékoztatásuk a Csobánkán és a környező településeken elérhető sportprogramokról, túrákról.	Közös tevékenység, az együttlét öröme. Szemléletmód, életmód alakítása. Közösség építése

A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszhető. Célunk, ennek a sajátos pedagógiai tevékenységnek, az egészségpedagógiának a megvalósítása.

Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más érdekelt társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van.

A gyermekek az egészséges életmódra való ismereteiket és magatartásmintáikat a családból hozzák magukkal az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk ezért jelentős pedagógiai programunkban.

Hosszú távú célunk, hogy elősegítsük a gyermekek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassuk a környezethez történő alkalmazkodását megoldási alternatívákat mutassunk fel a környezeti ártalmas hatásokkal szemben.

E cél elérése érdekében együttműködünk különböző szakemberekkel (gyermekorvos, védőnő, fogorvos) Óvodánk az egészségmegőrzés egyik különösen hatékony formáját is biztosítja, s a szobát működtet, melynek nemcsak jótékony fizikai hatásait használjuk ki. A só szobába az

óvodapedagógusok által szervezett tevékenységek az ott beépített fényterápiával kombinálva a gyermekek mentális pszichés egészségét is szolgálják

Célunk:

- Óvodánk egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége szorosan kapcsolódik a gyermek-egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe.
- Szülői szemléletformálás.
- A légúti megbetegedések megelőzése, illetve rehabilitációja.
- A lelki megbetegedések és magatartászavarok megelőzése, valamint a lelki egészség védelme.
- A pozitív önkép kialakítása.
- Az alkalmazkodóképesség fejlesztése.
- A beilleszkedési képességek gyakorlása.
- Önismeret és önellenőrzés képességének alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Saját személyi felszerelés (törölköző, fésű) használatának megtanítása, az óvoda és környezete tisztaságának megóvása
 - A mindennapos testnevelés megszervezése, testnevelési foglalkozások tervezése, mozgás a szabadban, séták szervezése
 - A társkapcsolatok erősítését szolgáló csoportos játéktevékenységek szervezése .
- Lehetőség szerint érzelmi intelligenciát, értékorientált közösségépítést fejlesztő programok, könyvek tanulmányozása és alkalmazása Pl.: Göbel Orsolya : A fantázia tengerén (L'Harmattan-Bp. 2010.) c . könyvének (A kötetben található fantáziajátékok megmozgatják a gyermekek belső erőit, magával ragadó módon segítik őket önmaguk megismerése, elfogadása, értékelése felé, harmonikusabb, nyugodtabb kapcsolatot segítenek kialakítani az őket körülvevőkkel. A játékok az érzelmi és a szociális intelligenciát formálják, gazdagítják, energiabázist teremtenek az értelmi fejlődéshez.. Ezek a játékok a só szobába szervezett tevékenységeknél is nagyon jól használhatóak.). Boldogságóra program.

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- Szociális képességek kialakulása (türelem, tolerancia, empátia, egymásra való odafigyelés, egymás segítése, együttműködés).
- Ismeri önmagát, pozitív önképpel rendelkezik és érzelmi élete kiegyensúlyozott, indulatait kordában tartja.

Élményközpontú tevékenységek a nevelési év során	A tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó érzékszervi tapasztalatok, felfedezések. Képességek, készségek alakulása. A környezet és a fenntartható fejlődé
Fantáziajátékok	Önmaguk megismerésének, elfogadásának, értékelésének, a pozitív önkép kialakulásának elősegítése. Társas kapcsolatok alakítása, érzelmi és szociális intelligencia fejlesztése.

Só szobába tervezett heti rendszerességű élményjátékok, dia vetítések, zenehallgatás, beszélgető-kör..	A káros környezeti hatások elleni védekezés. (allergia, felső légúti megbetegedések, asztma), az egészség megőrzés igényének megalapozása. A pszichés, az érzelmi, az intellektuális és spirituális fejlődés képességének elősegítése. Az étellel együtt járó stresszel való megküzdés képességének megalapozása.
--	---

A balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodáskorú gyermeknek — életkori sajátosságai miatt — még nincs veszélyérzete, ezért az óvónő feladata a gyermek testi épségének megőrzése, illetve figyelmének ráirányítása a környezeti veszélyekre.

A gyermekek figyelmét felhívjuk biztonságuk, testi épségük megőrzése érdekében a balesetvédelem szempontjából fontos szabályokra, melyeket az óvodai csoportnaplóban rögzítünk.

Célunk:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A gyermekek önmaguk és mások testi épségét óvó magatartásának kialakítása, megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson olyan környezetet a gyermekek számára, melyben a gyerekek jól érzik magukat.
- Figyeljen a gyermekek testi épségének védelmére és a baleset-megelőzésére.
- A rendetlenséget észrevesse és megszüntetéséhez bevonja a gyerekeket.
- A gyermekekkel az életkoruknak megfelelő módon a baleset megelőzési szabályokat megismertesse, ezt a csoportnaplóban dokumentálja.
- Biztosítson biztonságos, ép használati eszközöket, a természetes anyagból készült tárgyakat.
- A balesetek elkerülése érdekében rendezze be, és alakítsa a csoportszoba játékterét.
- Képes legyen különböző helyzetekben az azonnali elsősegélynyújtásra.

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- A lelkiileg egészséges gyermek nyitottá válik a világra, elfogadja a különbözőséget, alkalmazkodik a különböző helyzetekhez.
- Társaihoz türelmes, megértő, szívesen segít a társainak, óvónőnek.
- Szeretettel fordul társai felé, vannak barátai, kapcsolatai kiegyensúlyozottak, elutasítja a durvaságot.
- Balesetvédelmi szabályokat betartja, és társaival is betartatja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, gondozottságára

A személyi és környezeti higiénia fejlesztése

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatot feltételez, mely segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését,

fejlődését. Hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához. Célunk, hogy alakuljon ki a gyermekekben a személyi és környezeti higiéné iránti igény, tudatosuljon bennük az „egészséges környezet” fogalma, szükségessége. Alapvető feladatunk a gyermekek testi gondozása, testi szükségleteinek kielégítése és a testi épség védelme. Ez magába foglalja a higiénés nevelést és az alapvető higiéniai tennivalókra szoktatást, gyakorlást, ellenőrzést, folyamatos korrekciót. A gyermek igényeinek, a családból hozott szokásainak ismerete nevelésünk alapját képezi. Ennek ismeretében bizonyos esetekben szükséges lehet a testápolás pótlására és a meglévő ismeretek továbbfejlesztésére.

Az óvodapedagógus feladata:

Ügyeljen arra, hogy a saját személyi higiénés felszerelés külön-külön biztosítva legyen (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó felszerelés, torna felszerelés, saját ágynemű) minden gyermek számára.

- Megismerteti és gyakoroltatja az egészségvédő szokásokat különös tekintettel a személyi higiénés szokásokra.
- Az egyéni bánásmód elvének figyelembevételével fejleszti a gyermekek önállóságát.
- Feladata a környezethigiéné nevelés: az óvoda tisztaságának megóvása, virágosítása, szépítése
- Tanítsa meg a gyermekeket a tisztálkodásra, a WC helyes használatára, a kulturált étkezésre, a környezeti higiéné nevelésére, a rend szükségességére, a balesetmentes viselkedésre, a szűrő-vágó eszközök használatára.
- Törekedjen a gyermekkel bensőséges kapcsolat kialakítására. Alkalmazkodjon a gyermek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz. Fejlessze meglévő szokásaikat.
- A különböző testápolási teendők figyelemmel kísérése és a konkrét segítségnyújtás során legyen tapintatos, türelmes, megértő, ne sértse a gyermek intim szféráját

A dajka feladatai:

- Gondoskodjon a csoportszoba és a mellékhelyiségek rendszeres tisztántartásáról.
- Szellőztesse a csoportszobákat naponta többször.
- Működjön közre a WC és WC papír használatának begyakorlásában.
- Ügyeljen a gyermekek személyi higiénés felszerelésének tisztántartására (törülköző, fésű, fogmosó felszerelés, saját ágynemű, tornafelszerelés)
- Gondoskodjon a csoportszobában lévő fejlesztő eszközök és játékok tisztántartásáról.
- Közreműködjön az óvodaudvar szépítésben, virágosításban.

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- Önállóan végzik személyes tisztálkodásukat.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek (megfelelő sorrendben), saját ruhájukat összehajtva elteszik a helyére.
- Gyakorolják a kulturált étkezés szokásait.
- Igényesek lesznek a tisztaság iránt.
- A WC-t önállóan használják, használata után figyelmeztetés nélkül kezet mosnak.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére.
- Az eszközökkel óvatosan bánnak, a rendellenességet megszüntetik. Ismerik és betartják a baleset megelőzési magatartásformákat.

Élményközpontú tevékenységek a nevelési év során	A tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó érzékszervi tapasztalatok, felfedezések. Képességek, készségek alakulása. A környezet és a fenntartható fejlődés.
Szerepjátékok (Babafürdetés, öltöztetés, babaruha mosás, orvosos játék stb)	Helyes higiénés szokások kialakítása, az esetleges hiányosságok pótlása. A személyi higiéné igényének megalapozása.
Mesefilmek. (Fognyűvő manó, Mese a tisztaságról stb)	Ismeretek nyújtása, a gyermekek életkorának megfelelő módon. Ok-okozati összefüggések felfedeztetése. (Rendszeres fogmosás – egészséges fogak, gyakori kézmosás – betegségek megelőzése stb.)
Látogatás a gyermekorvosi, fogorvosi, védőnői rendelőbe, gyógyszerárba.	Tapasztalatszerzés. Pozitív viszony kialakítása személyes kapcsolaton keresztül a gyógyításban, betegség megelőzésben közreműködők felé. Testünk és az érzékszervek óvásának fontossága.
Szülők folyamatos tájékoztatása a környezetbarát tisztálkodó és tisztítószerrel előnyeiről, tulajdonságairól. (Faliújság, beszélgetés, környezetvédelmi munkaközösség közreműködésével)	Környezettudatos magatartás, életmód kialakításának elősegítése ismeretek, információk nyújtásával

A tárgyi, természeti és szociális környezet alakítása, védelme, környezettudatos magatartás megalapozása

Az óvodai környezeti nevelés, alapozó jellegű, így meghatározható szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. A környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokás kialakító szerepét tekintjük nevelésünk vezérfonalának és a tevékenységeket (játék, vers, mese, ének-zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, mozgás, stb...) mint egy gyöngyként erre fűzzük fel. Így lesz komplex egész nevelésünk, mellyel megalapozzuk az óvodába járó gyerekek környezeti tapasztalatait, melyek később ismeretté, majd egész életre szóló tudássá alakulnak.

Az óvodapedagógus feladata:

- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A gyermek közvetlen környezetében lévő világ megismerése, megszerettetése.
- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása, a helyi sajátosságok bemutatásával, olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- A feladatok megvalósítása feltételezi a családdal való szoros együttműködést, de ugyanakkor a családok szemlélete is a gyerekeken keresztül alakítható (a jó szokásokat a gyerekek hazaviszik)

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- Pozitív érzelmi viszonya alakul ki az őt körülvevő természeti és társadalmi környezethez
- Ismeri az őt körülvevő tárgyi és természeti környezetet.
- Megalapozódnak azok a szokások, viselkedési formák, melyek szükségesek a minket körülvevő világgal való harmonikus együttéléshez, a környezettudatos magatartás kialakulásához

Élményközpontú tevékenységek a nevelési év során	A tevékenységekhez, eseményekhez kapcsolódó érzékszervi tapasztalatok, felfedezések. Képességek, készségek alakulása. A környezet és a fenntartható fejlődés
Séták, kirándulások Csobánkán. (Templomok, községháza, egészségház, üzletek, lakóházak) (Részletesen a „Külső világ tevékeny megismerése“ c. fejezetben.)	Megismertjük lakóhelyünk épített környezetét, felfedeztetjük az ember munkájának hasznát, szükségességét, szépségét, felhívjuk a figyelmet az értékek óvására. Szülőföldre kötődés megalapozása, pozitív attitűd kialakítása, esztétikai érzék fejlődése, összetartozás érzésének erősítése.
Rendszeres séták a környező erdőkben, patakparton. (Részletesen a „Külső világ tevékeny megismerése“ c. fejezetben)	Természet szépségeinek, változásainak, az itt honos növények, állatok megismerttetése, védelmük. A természettel való harmonikus együttélés megalapozása.
Baromfiudvarban élő állatok, a terráriumok rendszeres gondozása., madáretetés Kutyával asszisztált foglalkozások gyakorlása. Lehetőség szerint látogatás állatmenhelyre, állatkertbe. Látogatás az állatorvosi rendelőbe. Állatok Világnapja, Madarak fák napja (Részletesen a „Külső világ tevékeny megismerése“ c. fejezetben)	Felelős állattartás szemléletének kialakítása, a körülöttünk élő állatok felé való felelősségvállalás megalapozása, a helyes állattartás szabályainak megismerttetése.
Környezetvédelem. Szelektív hulladékgyűjtés egész évben folyamatosan. Újrahasznosítás, energiatakarékosság. Víz világnapja, Föld napja (Részletesen a „Külső világ tevékeny megismerése“ c. fejezetben)	A környezettudatos életmód szokásainak megalapozása. Az egészséges életmód és a környezet védelme összefüggésének megláttatása. A természettel való harmonikus együttélés képességének megalapozása.

4.3. Az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása

Az óvodáskorú gyermeknél a személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért kiemelt jelentőségű, hogy az óvodában biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Az „én” fejlődés során az önérvényesítő, énes magatartástól eljut a gyermek az óvodáskor végére az önkifejező, a kezdeményező, és a másokkal való együttműködő magatartás szintjére. Az óvodai nevelésben az érzelmi, erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés célja a gyermek személyiségének fejlődése során pozitív érzelmi viszonyulásra törekvés a gyermek jellemvonásainak alakításában, optimális kapcsolat kialakítása a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel.

Feladata kapcsolatok biztosítása, elősegítése, értékek, normák közvetítése és az érzelmi nevelés, szocializációs fejlesztés feltételeinek biztosítása. A felnőtt-gyermek kapcsolat alapja minden pedagógiának, hiszen a gyermeknek a felnőtthez fűződő viszonya jelenti az érzelmi biztonságot. Az óvónő személyisége modell értékű a gyermek számára, viszonya egy-egy gyermekhez akarata ellenére is hat a gyermekcsoporton belüli kapcsolatokra. Tehát minden gyermekhez megértéssel, szeretettel kell fordulnia. Magatartása legyen határozott, de barátságos, a gyermekek érezzék mit tart és helyesnek mit utasít el.

A dajka-gyermek kapcsolat is meghatározó a szociális, érzelmi fejlődés során, ezért fontos, hogy a dajka bánásmódja legyen szeretetteljes, elfogadó, érje el, hogy a gyermekek bizalommal forduljanak felé. Az óvónők, valamint az óvónő, pedagógiai asszisztens és a dajka között szoros, harmonikus együttműködés feltétele az óvodai nevelőmunka sikerességének. Fontos követelmény, hogy az óvoda valamennyi dolgozójának magatartása legyen barátságos, következetes, őszinte, szeretetteljes, tehát a gyermekek számára mintáértékű. A gyermek-gyermek közti kapcsolat a személyiségfejlesztés során az én fejlődésben biztosítja az összehasonlítás lehetőségét, a sokoldalúságot. Az óvónő felelőssége, hogy a gyermekcsoport atmoszférája hogy alakul. El kell érnie, hogy a gyermekek figyeljenek egymásra, éljék bele magukat a másik helyzetébe, fogadják el és tiszteljék a különbözőségeket, társaik eltérő külsejét, viselkedését, különleges állapotát.

Egy gyermek se tűnjön el észrevétlenül a gyermekcsoportban. A viselkedés kialakítása, az együttélés szokás-és normarendszerének megismertetése és betartatása, az óvónőtől az egyéni bánásmód alkalmazását és minta nyújtását kívánja meg. Az érzelmi, erkölcsi nevelés és a szocializációs fejlesztés szinterei:

- A beszoktatás, befogadás.
- Együttlét a mindennapokban, közös tevékenységek.
- Hagyományok, Fontosnak ünnepek

Beszoktatásunk rendszere.

A gyermekek beszoktatása, befogadása már az óvodába kerülés előtt megkezdődik nyílt napok szervezésével, ahova a leendő óvodások szüleikkel együtt ellátogathatnak, ismerkedhetnek az épülettel, óvónőkkel, pedagógiai asszisztensekkel, dadusokkal.

Az óvónők, még mielőtt a gyermekek óvodába kezdenek járni, meglátogatják őket otthonukban, ami nagyban elősegíti a felnőtt-gyermek személyes kapcsolatának kialakulását.

tartjuk a szülővel együtt történő beszokást, ebben a fokozatosság elvét követjük. A gyermekek igényei szabják meg, hogy ez mennyi ideig tart.

A kicsik behozhatják az óvodába kedvenc, biztonságot nyújtó játékaikat, tárgyaikat.

Együttlét a mindennapokban, közös tevékenységek

Az óvodai együttlétet a kiegyensúlyozott, szeretetteljes, derűs légkör jellemzi. A gyerekek kíváncsiságára építve ismertetjük meg az emberi és környezeti értékeket. A változatos napi

tevékenységek, séták, kirándulások, ünnepek együttese lehetővé teszi a szülőföldhöz való kötődés kialakulását, a keresztény kulturális értékek és a környezet szűkebb és tágabb megismerését.

Hagyományok, ünnepek

Programunk jellegéből adódóan alakítottuk ki ünnepeinket, melyek a népi hagyományokhoz és a Zöld jeles napokhoz kapcsolódnak. Természetesen nálunk is megtalálhatók az óvodai élet hagyományos ünnepei. A gyermekek is részt vesznek ezek szervezésében, igyekszünk a szülőket is bevonni.

A tevékenységek egy része kizárólag a gyermekcsoportokban kerül megvalósításra (sütés, teremdíszítés, séták) más részük az egész óvodára kiterjed. (óvónők bábozása, dramatizálás stb.) Az ünnepeknél is ezt az elvet követjük.

Az ünnepek, hagyományok három témakörre épülnek:

- A gyermekek ünnepei (születésnap, gyermeknap, anyák napja, évzáró)
- A természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek (őszi terményünnep • kiállítás, zöld jeles napok, szüret, Mikulás, Luca, karácsony, farsang, kiszézés, húsvét, pünkösöd)
- Társadalmi ünnepek. (nemzeti ünnepek)

Az ünnepet a feldíszített óvoda, az örömteli készülődés, várakozás, maga az ünnepi együttlét jelenti, melyhez hozzájárulhat a felnőtt közösség ajándéka (báb, zene).

Igyekszünk minimálisra csökkenteni a megterhelő, szorongással járó szerepeltetést.

Az ünnepek csak a szülők együttműködésével, közreműködésével érhetik el hatásukat, nem jelenthetnek megterhelést a családoknak.

Az óvodapedagógus feladata:

- Családi háttér megismerése.
- Az óvodai nevelőmunka során, a mindennapokban, az óvónő-óvónő, óvónő-pedagógiai asszisztens, dajka-óvónő és dajka-pedagógiai asszisztens közti pozitív kapcsolat kialakítása.
- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, kiegyensúlyozott, otthonos környezet, nyugodt, derűs légkör kialakítása.
- A gyermek életrendjének és közös tevékenységeinek megszervezése.
- Pozitív érzelmeken alapuló társas kapcsolatok kialakulásának elősegítése.
- Az együttélés szabályainak kialakítása, következetes alkalmazása, követendő példa állítása a gyermekek elé.
- Szülői felelősség erősítése, partneri együttműködés kialakítása a gyermekek optimális fejlődésének elősegítése érdekében.
- A nehezebben szocializálódó hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, a kiemelkedő képességű gyermekek állandó figyelemmel kísérése, szükség esetén szakemberek bevonása.

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- Kialakul a gyermek én tudata, képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre.
- Elfogadják és tisztelik a különbözőségeket.

- Szívesen tevékenykednek együtt társaikkal, elfogadják és betartják a megkívánt magatartásformákat.
- Érdeklődnek társaik iránt, együtt éreznek velük, tekintettel vannak egymásra.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Érzelmi életük kiegyensúlyozott, indulataikat kordában tartják.
- Igényükké válik az együttélés szabályainak betartása, társaikat is figyelmeztetik

4.4 Az anyanyelvi és értelmi nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítés (a javítás elkerülésével) az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodában a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Az anyanyelvi nevelés alapja a szóbeli közlést, beszédkedvet ösztönző, bátorító óvodai légkör. Az óvodában célunk, hogy bő szókinccsel rendelkező, bátran, kedvvel beszélő gyermekeket neveljünk, akik képesek élményeiket szóban megfogalmazni, különböző helyzetekben megnyilatkozni, tisztán beszélnek és nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet. Azért tartjuk ezt fontosnak, mert csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek képesek az alap-kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció, a beszéd, a nyelv a gondolkodás egyik eszköze, egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Feladatunk a beszéd fejlesztése különböző játékos tevékenységeken keresztül, a beszédtechnikai hibák korrigálása. A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Az óvónőnek ismernie kell a gyermek beszédállapotát, amit a következő szempontok alapján figyelhet meg:

- beszédhallás
- beszédértés
- hangok vizsgálata
- mondatszerkesztés
- összefüggő beszéd.

A beszédfejlődés optimális szintere a játék, hiszen az önfelelt, közös játék során oldódik a beszédgátlás, fokozódik a gyermek beszédkedve, javul beszédértése, újabb és újabb kifejezésekkel gazdagodik szókinccse. A népmesék, bábozás, népi mondókák, rigmusok, dramatizálás mind a beszédfejlesztés eszközei.

Legalapvetőbb természetesen az óvodapedagógus példamutató beszéde, gyakori, szeretetteljes beszédkezdeményezése és beszédkapcsolata.

Külön figyelmet kell fordítanunk a durva szavak kiiktatására. Ha szükséges logopédiai kezelést kell igénybe venni.

Az értelmi nevelés az óvodában változatos tevékenységeken keresztül, az óvodai nevelési módszereivel, elsősorban a gyermekek szabad játéka által valósul meg.

Feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt a valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához, a megismerő tevékenységekhez szükséges képességek (figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, gondolkodás, kreativitás) fejlesztése. A képességeket nem külön fejlesztjük, hanem a megismerés egész folyamatát az egész értelmet, az egész embert.

Kiindulópont az óvodába érkező gyermek értelmi szintje. 3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük. Később a hangsúly a gondolkodás, az ok- okozati összefüggések észrevétele irányába tolódik el.

Az óvodapedagógus feladata:

- Népmesék, klasszikus és kortárs mesék, mondókák, népi kifejezések, népdalok alkalmazásával a gyermekek szókincsének gazdagítása, a nemzethez tartozás erősítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése.
- A bábozás tudatos használata, a beszélőkedv fokozására, egymás meghallgatására szoktatás.
- Képeskönyvek nézegetése a könyvvel való bánás megismertetése, irodalmi élmények és tapasztalatok nyújtása.
- Példamutató, nyelvtanilag helyes választékos beszéddel minta nyújtása a gyermekek felé.
- Szoros együttműködés a családdal, a logopédussal az esetleges beszédhibák kiküszöbölésére.
- Különböző tevékenységek során, változatos cselekvéseken alapuló tapasztalatok biztosítása.
- A gyermekek egyéni képességeinek megismerése, értelmi szintjük felmérése.
- Differenciált, egyéni fejlesztés biztosítása.
- Érdeklődés felkeltése, szándékos figyelem fejlesztése megfigyelési és tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával.
- Szoros együttműködés a családdal, a személyiséghez igazodó módszerek kiválasztásában és alkalmazásában.

Óvodáskor végén a fejlődés elvárt jellemzői:

- Szívesen beszélnek, beszédük összefüggő, folyamatos, logikai összefüggéseket tartalmaz.
- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Figyelmesen képesek végighallgatni társaikat. Élményeiket képesek elmondani, bővített mondatokat használnak.
- Helyesen használják a nyelvtani kifejezésmódokat, ismerik a használt szavak tartalmát.
- Ismerik és értik a néphagyományokból átvett szavak jelentését. Ezeket beszédük színesítésére használják.
- A jellemző mesefordulatok kifejezései is megjelennek a mindennapi beszédben.
- Eligazodnak és jól tájékozódna megszokott környezetükben.
- Kialakul tér és időészlelésük.
- Képesek 15-20 percig egy tevékenységre figyelni.
- Meglátják dolgok közti összefüggéseket, a lényegtelen tulajdonságoktól el tudnak vonatkoztatni, a lényeges jegyek alapján általánosításra képesek.
- Képesek megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre.
- Keresik a dolgok, jelenségek között ok-okozati összefüggéseket, azonosságokat és különbségeket, problémák megoldási lehetőségét.
- Képesek a saját szintjükhöz mért maximális teljesítmény elérésére.

- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

5. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, a munka helye a programban

5.1. A játék.

A játék a gyermekek elsődleges tevékenysége, mely belső késztetésből fakad és örömet okoz. A játékban alakulnak ki azok a képességek, tulajdonságok, melyek lehetővé teszik a fejlődés magasabb szintjére jutást és a fejlettebb tevékenység feltételeinek kialakulását. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A játék fejlődése a fejlődés egészének tükré.

A játék célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. A gyermek számára. A játék örömforrás, amely segíti a pozitív és negatív élmények feldolgozását, az érzelmek széles skálájának átélését. Feladat a játékokra épülő komplex személyiségfejlesztés, pozitív én-kép kialakítása., a játékban, a játék által, a játékban rejlő tanulási lehetőségek kibontakoztatása, az életkor, az egyéni adottságok, fejlettség figyelembevételével. A játék legyen harmóniában a nevelés minden területével.

A játékhoz szükséges feltételek:

- Nyugodt légkör
- Megfelelő hely
- Idő
- Kreativitást kibontakoztató játékeszközök

A gyermek szabadon dönt, hogy kivel milyen játékot, milyen eszközzel jelenít meg és mennyi ideig tart a játéka. A különböző játékokhoz szükséges helyet a gyermek önállóan, vagy az óvónő segítségével alakítsa ki. A csoportszobában legyen hely a többféle állandó és variálható, elkülönített kuckónak. A gyermekek játéktere az udvaron lényegesen megnövekszik, ezért itt ösztönözzük őket, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak.

A rajzoláshoz, festéshez, szövéshez, tárgykészítő népi játékoknak legyen meg az állandó helye. A helyi adottságok lehetőségeit kihasználva az óvodán kívüli környezetünk is a játék. színterévé válhat (Sportpálya, játszótér, Berda-pihenő, Oszoly-rét, stb.)

Meghatározott keretben biztosítani kell a különböző játékformákhoz szükséges időt, figyelembe véve az étkezés, pihenés, kezdeményezések idejét/ pl.:a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz./

A kreativitást kibontakoztató játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, melyek gazdagítják a gyermek képzeletét. A kisebbek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékokhoz, melyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióit, másodsorban a szimbolikus, hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek, melyek ösztönöznék az élmények, tapasztalatok többszöri átélésére, harmadsorban az esztétikai neveléshez szükséges kellékek. (bábok, csengő-bongó hangszerek) A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodánkban fontos a szabad játék túlsúlyának az érvényesülése, de nem hanyagolható el az óvónő által kezdeményezett játék személyiségformáló hatása sem.

A szabad játék során az óvónő biztosítja a gyermek számára az önállóságot a játéktevékenység, a játékeszközök, a társak, a játszóhely kiválasztásában, a gyermeki játékelgondolás megvalósulásában.

A kezdeményezett játék során az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, ahol a gyermek fejlettségének, állapotának megfelelően ajánl fel játéktevékenységet, a gyermek sajátos fejlődésének elősegítése érdekében.

A nagyobb gyermekek játékában bővítenünk kell szerepjátékokhoz kapcsolódó eszközöket az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal. A mai játékeszközöket ki kell egészítenünk az ősi népi játékeszközökkel, illetve a környezetben fellelhető tárgyakkal, melyek értéke a következő:

- Természetes anyagokból készülnek,
- kapcsolódnak a természeti környezethez,
- sajátos ízlésvilágot tükröznek.

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal, élményekkel gazdagítják a játék tartalmát. A játékfajta és azok tartalmának, minőségének alakítása, irányítása a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodjon.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a játékhoz szükséges feltételeket. (hely, idő, légkör, eszközök, élmény és tapasztalatszerzések)
- Differenciáljon az építőtevékenységekben a térbeli és síkbeli jelzések, ábrák leképezésével, az eszközök méretével, szín és formagazdagságával.
- Differenciáljon a manipulációs tevékenységek során az egyéni fejlesztést célirányosan szolgáló eszközökkel, játékokkal. (Érzékelésfejlesztő, figyelemkoncentrációt, finommotorikát, társasjátékot fejlesztő eszközök, melyek együtt fejleszthetik az intellektust és az együttműködési képességet.)
- Sokféle gyűjteményre, anyagra, jelenség megfigyelésére van szükség a szabadban és a csoportszobában, ahol az eszközzel, a megfigyelés mélységével, a megbeszélés minőségével differenciáljon a pedagógus.
- A személyiségfejlesztés során építsen a gyermek egyéni érési ütemére, segítse elő, hogy a játékban fejlődjön a gyermek gondolkodása, gazdagodjon, színesedjen anyanyelve, formálódjon magatartása.
- Segítse elő a játék továbbfejlődését, szervezzen és vállaljon a játékban szerepeket melyek modellértékűek és mintaként szolgálnak a közös cselekvésekhez.
- A gyermekek szerepvállalását indirekt módon segítse, hogy a szimbólumok, „mintha” helyzetek minél gyakrabban megjelenhessenek.
- A mesék megelevenítésében legyen résztvevő, adjon modellt egy-egy szerep megformálásához.
- Figyeljen arra, hogy a gyermekek kezébe csak ízléses, biztonságos játékok kerüljenek.
- Folyamatosan készítsen különféle kellékeket a gyermekek szerepjátékához.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szeretnek és tudnak játszani.
- Képesek feldolgozni és újraalkotni a megfigyelt, tapasztalt jelenségeket.
- Önállóan kezdeményeznek szerep és szabályjátékot, tudnak alkalmazkodni egymáshoz és a szabályokhoz.
- Képesek problémahelyzeteket megoldani. (puzzle, dominó stb.)
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket készítenek a játékhoz, dramatizáláshoz.

5.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik. Játék közben, játékosan, szinte észrevétlenül tanul a gyermek, miközben a motoros, verbális és szociális tanulás

összefonódik, komplett formában jelenik meg. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Döntő szempont a gyermekek egyéni adottságainak, teljesítőképességének figyelembevétele. Tervezésünk alapja a gyermekcsoport és azon belül az egyes gyermek. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az óvodáskori tanulás célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, bővíti, rendszerezi azokat.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Feladata, hogy az óvodában a tanulás ne szűküljön le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó és szimulált helyzetekben, természetes környezetben, kirándulásokon, az óvónő által kezdeményezett, előre tervezett és jól megszervezett foglalkozásokon valósuljon meg.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta és modellkövető magatartás- és viselkedéstanulás;
- a spontán, játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvónő által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi forma. A gyermek kötetlenségként éli meg, miközben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenység feltételrendszerét, a gyermekek érdeklődését és az egyéni fejlődési ütemét figyelembe véve. Az óvónő az egyéni bánásmódot alkalmazva a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvónőnek figyelnie kell a kezdeményezéstől távol maradó gyermekekre, hogy játékuk zavartalan legyen, illetve ők se zavarják a foglalkozáson résztvevő társaikat. Az elkezdett tevékenységek délután, esetleg napokon keresztül folytatódhatnak. Mindehhez mindkét óvónő és a dajka, esetenként a pedagógiai asszisztens összehangolt munkája szükséges.

Ügyelni kell arra, hogy az egyes témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egyetlen gyermek sem.

A kötött foglalkozás (testnevelés) esetén is figyelni kell az oldott, játékos légkörre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulás feltételeinek megteremtése.
- A tanulás megtervezése és megszervezése.
- Változatos eszközök és módszerek alkalmazása.
- A tanulási folyamat irányítása az egyes gyermek fejlődési ütemének figyelembevételével.
- A két óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és a dajka összehangolt munkájának megszervezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal
- Kialakul igényük a feladatok sikeres megoldására.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének kialakulása.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok. (Egymás meghallgatása, segítségnyújtás)

- Rendelkeznek az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges ismeretekkel, készségekkel, önfegyelemmel.
- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.
- Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

5.3. A munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés egyik eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. E célra irányuló tevékenység, melyet külső szükségesség indokol, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást igényel. Az önként, kedvvel végzett aktív tevékenység közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek, látják eredményét. Közben megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok használatát, a munkaszervezés folyamatait. A gyermek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a köteleességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodában a munkatevékenységek végzésének célja, a gyermek egész személyiségének fejlesztése, a munkatevékenységek szükségességének felismertetése. Feladatunk, hogy elérjük: a munka végzésére belső motiváció készítse a gyermeket, alakuljon ki a munkához való pozitív viszonya. Mind ezek elérésében támaszkodunk a gyermek tevékenységi, utánzási vágyára, önállósodási törekvéseire.

Munkafajták az óvodában:

Mindennapi élethez kapcsolódó munkák. (Terítés, söprögetés, játékelrakás, teremrendezés, önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).

Heti munkanap. Egész évben ugyanazon a napon előre tervezetten különböző munkák végzése. (Babafürdetés, babaruha-mosás, takarítás, zöldség vagy gyümölcssaláta készítése)

Évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó munkák. (Kerti munkák, az óvoda épületének, termeknek a díszítése, bábkészítés, süteménysütés, stb.)

Hetente egy nap (munkaterv tartalmazza a konkrét időpontokat, csoportbeosztást) van kijelölve a csoportok számára, amikor ők a baromfiudvar és a veteményes, valamint a fűszerkert „felelősei”. Ezen a napon ők adnak enni-inni az állatoknak, elvégzik a veteményeskertben az aktuális teendőket (gyomlálás, locsolás, stb.) természetesen az óvodapedagógus irányításával. A baromfiudvar takarítását egészségügyi okok miatt csak felnőttek végezhetik, de lényeges, hogy a gyermekek ezt a munkafolyamatot is lássák, érezzék szükségességét.

Fontos, hogy a gyermek életkorának megfelelően a szemlélődéstől a konkrét munkáig az egész folyamat a gyermek számára szabadon választható.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg a gyermekek számára az életkoruknak megfelelő munkalehetőségeket.
- A munkához olyan eszközöket biztosítson, melyek könnyen kezelhetők. Ismertesse meg a gyermekeket ezek használatával, hívja fel figyelmüket az esetleges veszélyekre.
- Teremtse meg a munkához szükséges nyugodt légkört.
- Az óvónő a munkatevékenységeket tudatosan szervezze, működjön együtt a gyerekekkel s folyamatosan, konkrétan, reálisan a gyermekekhez mérten értékelje annak tevékenységét.
- A dajka, pedagógiai asszisztens is adjon mintát a pontos, kitartó munkavégzésre.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek szükségleteiknek megfelelően ellátni magukat. (öltözködés, testápolás, önkiszolgálás)
- Az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában szívesen segédkeznek.
- A különböző megbízásokat számon tartják, önállóan végzik, nem érzik tehernek.
- A legszükségesebb szerszámok, eszközök használatát ismerik.
- Természetessé válik számukra egyszerűbb munkatevékenységek önálló, kérés nélküli teljesítése.
- Megalapozódnak a felelős állattartás szokásai, természetessé válik számukra, hogy a körülöttünk élő háziállatokat gondozni kell.

6. Tevékenységformák és színtereik az óvodában

Óvodánkban a különböző tevékenységek szerves egészt alkotnak. Célunk, hogy a mindennapi tevékenységek során a gyermekek személyisége, képességei harmonikusan, sokoldalúan fejlődjenek, mindig az adott gyermek aktuális állapotát, fejlődési ütemét figyelembe véve. Ezért tervezésünkben témaköröket (epochákat) alakítottunk ki, melyek köré rendeződik a gyermekek napi tevékenysége, munka, játék, tanulás, az ismeretanyag átadása. E témakörök minden évben ismétlődnek, egy-egy témakör kb. négyhetes ciklust ölel fel, így a gyermekek mind mélyebb összefüggéseket ismerhetnek fel, tágabb ismereteket szereznek, képességeik fejlődnek.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy nem az ismeretek tanítására helyezzük a hangsúlyt, hanem a képességek fejlesztésére, a gyermekek testi-lelki egyensúlyának megteremtésére. Nem tantárgyakban gondolkodunk, az általunk szükségesnek vélt ismeretek átadása, képességek, készségek, jártasságok fejlesztése játékos keretek között, magában a játékban, tevékenységek, tapasztalatszerzések során történik.

Óvodánkban a következő témakörök köré szervezzük a gyermekek mindennapi tevékenységeit:

- **A „szeretet hónapja.” Beszoktatási időszak**

- **Állatok**

Házi állatok

Vadon élő állatok

Óvodánk környékén élő állatok

Az állatok a barátaink . Állatvédelem, felelős állattartás, szemléletformálás

Állatok világnapja

- **Ősz**

Szüret

Őszi időjárás változásainak megfigyelése, megfigyeltetése

Megfigyelések a piacon, zöldségesnél

Gyümölcsök, zöldségek tartósítása télire

- **Család**

Ki vagyok én? Személyes adatok ismerete

Testünk

Az orvos gyógyító munkája

Ünnepi várakozás, készülődés (Mikulás, advent, karácsony.)

- **Tél**

Téli időjárás változásainak megfigyelése, megfigyeltetése

Egészségvédelem

A tél örömei és veszélyei

Itthon maradt madarak gondozása

Az év, hónap, hét, nap fogalmának megértése

- **Közlekedés**

Közlekedési eszközök

Közlekedési szabályok.

A közlekedési eszközök környezetre való hatása. (Globális felmelegedés.)

- **A hely ahol élünk**

A lakástól az óvodáig

Természeti környezet

Épített környezet

Víz világnapja

Március 15. Nemzeti ünnepünk.

- **Tavaszi**

Éled a természet. Tavaszi időjárás változásainak megfigyelése, megfigyeltetése

Tavaszi munkák a kertben. Föld világnapja

Húsvéti népszokások felelevenítése

- **Földünk, világunk**

Naprendszerünk bolygói

Bolygók a Föld

Hold, nap, csillagok

Anyák napja

Madarak, fák napja

- **Nyári**

A nyári időjárás jellemzői

A nyár örömei, veszélyei

Együtt a család

Szabadság, pihenés

6.1. A külső világ tevékeny megismerése

Környezeti nevelésen a környezeti kultúra megélését és átadását értjük. Ez a nap egészét átható folyamat, amely elősegíti a tárgyi és emberi környezethez fűződő érzelmek, kapcsolatok, ismeretek alakulását. A környezeti nevelés célja környező világunk szépségeinek, értékeinek megismertetése, a valós ismeretek nyújtásán keresztül, a fogalmak tisztázása, a környezetre figyelő magatartásforma és érzelmi kötődés kialakítása. A környezeti nevelés feladata a környezet megismerése, a sokoldalú tapasztalatszerzés és élményszerű átélés biztosítása, amely közben kialakul és formálódik a gyermekek szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezetében formai, mennyiségi, tér és síkbéli szemléletük.

A külső világ tevékeny megismerésének területei

- A társadalmi és természeti környezet megismerése
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai
- Környezetalakítás
- Környezet és természetvédelem, mely magában foglalja a felelős állattartást és az állatok védelmét is.

A társadalmi és természeti környezet megismertetése vonatkozásában a gyermekeknek rendelkezniük kell megfelelő ismeretekkel a családról, a családtagok viszonyáról, az együttéléstről. Ismerjék fel a családi (bizalom, harmónia, összetartozás, őszinte agresszió nélküli környezet) és a tárgyi kultúra értékeit.

Ismerjék meg az óvodában dolgozó felnőttek munkáját, szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében fellelhető foglalkozásokról. (kereskedelem, építkezés, stb)

Legyen tapasztalatuk az orvos és a védőnő munkájáról, ismerjék a baleset- megelőzés fogalmát. (tűz, víz, szűrő és vágószerszámok stb)

Tudják megnevezni az emberi testrészeket, érzékszerveket, azok funkcióit védelméért.
Látogassanak el az iskolába.

Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést, ismerjék meg a közlekedési eszközöket, a közlekedésben szükséges viselkedési módokat, szabályokat.

Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ezekhez kapcsolódó tevékenységeket. A természeti környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok, az időjárás, a természet jellemzőinek megfigyelésén keresztül kínálkozik.

Tegyenek rendszeresen kirándulásokat, sétákat községünkön belül, ismerjék meg épületeit, a környező erdők jellemző növény és állatfajait, hogy ezáltal is erősödjék a szülőfaluhoz való kötődésük, összetartozás-érzésük. Ismerjék meg Csobánka természeti környezetét, fedezzék fel szépségeit, a jelenlévő néphagyományokat, az ehhez kapcsolódó szokásokat, jelképeket.

- Advent-koszorú
- Luca-búzaültetés
- Karácsony-fenyő, mézeskalácssütés
- Farsang-téltemetés, kiszabáb égetés
- Húsvét-tojásfestés, locsolkodás

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet változásainak megfigyelése nem képzelhető el matematikai alapismeretek nélkül. A gyermekek a környezetben végzett megfigyelések során matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket szereznek és ezeket tevékenységeikben is. Vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók valamiféle tulajdonság, vagy szempont alapján. Végezzenek sorbarendezést felismert szabályok, tulajdonságok szerint. A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.

Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében. A tükörrel való játék, mozgások a tükör előtt fontos feltételét képezik a téri percepció kialakulásának. Minden alkalmat meg kell ragadni a fejlesztésre más területeken is, (testnevelés, rajzolás) hogy a gyermek egyaránt jól tájékozódjék térben és síkban is.

Mint látható a matematikai nevelés anyagát elsősorban a környezet megismerése során szerzett tapasztalatok, élmények alkotják, nem pedig elvont ismeretek.

A környezetalakítás nem más, mint a tapasztalatokra épülő ismeretek alkalmazása, gyakorlása, Minden ilyen tevékenységbe célszerű bevonni a gyermeket. A csoportszobában a kisállatok gondozása, növények ápolása, terem rendben tartása, az udvaron, a veteményeskert gondozása, virágok ültetése, ápolása mind ilyen feladat. Az emberi munka jelentőségéről, környezetalakító szerepéről és esztétikai hatásáról szereznek tapasztalatokat gyermekeink.

Környezet és természetvédelem

Településünk a Pilis gyöngyszeme. Környezetünk tájvédelmi körzet, kötelességünk védeni és óvni. Célunk a gyermekek környezeti kultúrára nevelése szemléletváltással, életmód, szokásrendszer, gondolkodásmód, viselkedés alakításával. A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A környezeti és természetvédelmi nevelés feladata a környezettel való harmonikus együttélés elősegítése, az emberi munka által létrehozott értékek megbecsülésének, megőrzésének igénye. A gyermekeknek tisztában kell lenniük azzal, hogy minden élőlénynek joga van az élethez, a növényeket, állatokat védeni, gondozni kell.

A környezetvédelmi nevelés területei óvodánkban:

- Föld és tájvédelem.
- Állatgondozás, állatvédelem.
- Videók a különböző földrészekről, a globális felmelegedés hatásai.
- Kirándulások, séták a Pilisben, változások megfigyelése, turista útvonalak, jelzések, szemét gyűjtés.

- Vizek védelme.
- Vizi élőlények (Dera patak, Duna).
- Ivóvíztisztaság, folyóvízhasználat.
- Esővízgyűjtés.
- Levegővédelem.
- A levegő jelenlétének bizonyításai (szélforgó, gyertya stb.).
- A légszennyezés megtapasztaltatása. (autók, égetés, fűtés stb.).
- Hulladékok. Keletkezésük csökkentése, felhasználásuk.
- Komposztálás.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- Barkácsolás.
- A lakóhely technikai és információs környezete. Zaj és rezgés.
- Zajszennyezés érzékeltetése (Gépek zaja, hangerősség).
- Természet hangjai.
- Az óvoda és a lakóhely épített környezet és védelme.
- Lakóhelyünk épületeinek, szépségeinek felfedezése. (Margit liget, Hubertusz kápolna, Katolikus és szerb templom, Szentkút, Bikár villa stb.)
- Szobrok és emléktáblák keresése, megismerése. (Berda emlékhely, 48-as emlékmű stb.)

Zöld napok

A zöld napok helye és szerepe óvodánkban.

A zöld napok a mindennapi életből kiemelkednek, sokféle megismerési, felfedezési lehetőséget nyújtanak óvodásainknak. A zöld napok keretében végzett tevékenységek folyamatosan bővülnek, egymásból következnek és kiegészülnek. Gyermekünk e folyamat során felismerik a környezetvédelem fontosságát, jelentőségét. Ugyanakkor fontos emberi tulajdonságokra is nevel: Gondolkodásra, szelídségre, természettel szembeni alázatra.

Zöld napokkal kapcsolatos programlehetőségek

- Szeptember 27. Turisztika világnapja: Nagycsoportosainkkal látogatás a Szemlő hegyi barlangba. Kirándulás a kisebbekkel a közeli erdőbe.
- Október 4. Állatok világnapja: Látogatás olyan helyre ahol állatok élnek. (pl.: Noé állatotthon, Rex sziget, Vadaspark, Állatkert, Kraxner Foglalkoztató gazdasága stb.) Állatok megfigyelése természetes környezetükben, etetés, simogatás, gondoskodás. Ismerkedés az embereket segítő állatokkal. (pl. rehabilitációban résztvevő kutyák, vakvezetők stb.)
- Október utolsó szombatja: Terménybáb kiállítás és családi nap. Terményekből készült gyermekmunkák kiállítása, kézműves foglalkozások. Ugrálóvár, népi játékok, kézműves foglalkozások, zenés multság, bábszínház vagy egyéb bemutatók, arcfestés. Egészséges ételek kóstolása.
- Március 22. A Víz világnapja. Séta a Dera patakhoz, Duna múzeumba látogatás a nagycsoportosainkkal. Kirándulása a Dunához, esetleg hajókirándulás. A víz szennyezettségének vizsgálata, vizi élőlények, növények. Víz tisztaság fontossága, takarékoság a vízzel.
- Április 22. A Föld világnapja: Óvodaudvar virágosítása. „Egy gyermek, egy palánta akció” A földdel és lakóival kapcsolatos versek, dalok, verseny és dramatikus játékok. Táncháza, kézműves foglalkozások.

- Május 10. Madarak, fák napja. Kirándulás a „Mi fánkhoz”. Játékos vetélkedő az erdőben. Lehetőség szerint látogatás a visegrádi Környezetvédelmi és Madártani Intézet tanösvény programjára, Madarász ovi foglalkozások, bemutatók megtekintése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek természethez fűződő viszonyának erősítése a spontán adódó megfigyelési, tapasztalási lehetőségek biztosításával, felhasználásával.
- A természeti és társadalmi környezet nyújtotta lehetőségek tudatos, tervszerű felhasználása a gyermekek életkorának megfelelő szintű, sokoldalú tapasztalatszerzés érdekében.
- Olyan helyzetek, alkalmak teremtése, amelyekben a gyermekek döntési képessége fejlődik a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakítása terén.
- Természetóvó tevékenységek szervezése a gyermekek identitásának erősítése.
- A gyermekek matematikai készségének fejlesztése.
- Aktív részvétel, személyes példa biztosítása, családok bevonása a közvetlen környezet alakításába, megóvásába.
- A gyermekek környezetükben való biztonságos eligazodásához szükséges tapasztalatok nyújtása.
- A tudományos ismeretek érzelmi megközelítés útján történő átadása a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően.
- A keresztény kulturális értékek megismerésének elősegítése.
- A természettel való harmonikus együttélésre nevelés.
- Szemléletformálás a családok bevonásával a környezeti kultúra értékeinek kialakításáért és megőrzéséért.
- Hagyományteremtés a tudatos környezetvédelem érdekében.
- A differenciálás történjen sokféle gyűjteménnyel, anyaggal, folyamat megfigyelésével a szabadban és a csoportszobában. A megvalósítás az eszközzel, a megfigyelés mélységével, a megbeszélés minőségével lehetséges.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismerik nevüket, szüleik nevét, foglalkozását, lakásuk címét.
- A testrészeket megnevezik, funkcióit ismerik, megkülönböztetik a jobb-balt, dominanciájuk kialakult.
- Ismerik és betartják az elemi közlekedési szabályokat.
- Ismerik a községben lévő intézményeket, fontosabb épületeket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik azok jellemző tulajdonságait.
- Felismerik és megnevezik a napszakokat, hónapokat, a hét napjait.
- Ismerik és megnevezik a környezetükben élő állatokat, növényeket, azok tulajdonságait, ismerik óvásukat, védelmüket.
- Képesek ismert tárgyak, jelenségek közti összehasonlításokra, külső jegyeik, rendeltetésük alapján.
- Képesek az óvónó kérdéseit megérteni, gondolatait követni. Tisztában vannak a több, kevesebb, ugyanannyi, rövidebb, hosszabb, szélesebb, keskenyebb, stb. fogalmával és használják azokat.
- Számfogalmuk kialakult, elemi műveleteket végeznek 10-es számkörön belül.
- Halmazokat tudnak képezni megadott, vagy választott szempontok alapján
- Egyszerűbb geometriai alakzatokat felismernek, megneveznek.
- Alakzatból álló alakzat tükörképét meg tudják építeni.

- Térben és síkban ismerik az irányokat és a helyeket jelölő névutókat.
- Tudatosan védik, óvják az őket körülvevő természeti és épített környezetet.

6.2. Vers, mese

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. A vers, mese élmény a kisgyermek számára, helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség van rá. A mese a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek számára elmaradhatatlan, képes feltárni a gyermek előtt az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A gyermek kezdetben a befogadó, az óvónő az előadó. Nevelésünk akkor éri el célját, ha a gyermek befogadóból előadóvá válik, felfedezi környezetében a szépet, a jót. A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mesélés, versmondás a gyermekkel való beszédkapcsolat nagy lehetősége. Az óvodai nevelés feladata, a versekhez, mesékhez való pozitív viszony, a nyelvi érintkezés formáinak kialakítása. Fontos a megfelelő, igényes meseválasztás, hogy helyet kapjon a népmesék világa mellett, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalom művei egyaránt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Naponta többször kezdeményezzen verset, mesélést, segítse elő a dramatizáláshoz és bábozáshoz szükséges eszközök biztosításával a mesék eljátszását, újraélését.
- Beszéde feleljen meg a helyes magyar beszéd szabályainak.
- Teremtse meg a meshallgatás feltételeit.(fény, zene, festmény stb.)
- Igényesen válogasson a kortárs irodalmi művekből.
- A szabadidő tartalmas eltöltése céljából alkalmazza népi gyermekköltészetünk alkotásait, altatókat, cirógatókat, mondókákat, kiszámolókat, népi eredetű drámajátékokat.
- A környezeti neveléshez és a néphagyományörzéshez kapcsolódva válassza ki az alkalomhoz, a gyermekek érdeklődéséhez legjobban illő alkotásokat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szeretik és igénylik a mesemondást, a mesék fordulatait, szóhasználatát megjelenik játékukban.
- A meséket, verseket bábozással, dramatizálással újrjátsszák, mesehősöket, jeleneteket ábrázolnak.
- Játékukban beszélnek a képekről, vigyáznak rá mondókát, verset önállóan mondanak.
- A képeskönyveket szívesen nézegetik.

6.3. Ének-zene, énekes játék

Az óvodában az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek.

Az óvodai zenei nevelés célja, a zene iránti érdeklődés felkeltése, zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk fejlesztése, a befogadására való képesség megalapozása. Feladata képességfejlesztés, hallás, éneklési készség, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás kialakítása. Zenei nevelésünk az óvoda egész életét áthatja, a mindennapok részévé válik. Az énekelgetés, a személyes kapcsolat, az énekes játék a legjobb módszer a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészek alkotásai fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei nevelés tartalma:

- Népi mondókák
- Énekes népi játékok
- Az évszakokhoz, ünnepekhez, állatokhoz, növényekhez kapcsolódó dalok.
- Igényesen válogatott kortárs művészek alkotásai
- Zenehallgatás: (megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is) Anyaga az óvónő ízlését, igényességét tükrözi. Népdalok, műdalok, a világ zeneirodalmának énekes vagy hangszeres darabjai, más népek dalai CD-ről, vagy az óvónő élő hangszeres előadása, esetleg vendégelőadókkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a kezdeményezések zenei anyagának megtervezésekor és kiválasztásakor a kapcsolódást környezeti nevelésünkkel és hagyományápoló elképzeléseinkkel.
- Vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait.
- Biztosítsa hogy a gyermekek próbálkozhassanak zenei tevékenységekkel, teremtsen meg ennek feltételeit. (hangszerek énekes játékokhoz szükséges eszközök, hely, idő stb)
- Ismerje a zenei képességek fejlesztésének területeit és munkáját tudatosan tervezze.
- Segítse a családi nevelést az otthoni énekelgetésben, a szülői érdeklődést ilyen irányban elégítse ki.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, szívesen énekelnek, zenélnek, improvizálnak.
- Képesek kedvenc dalaikat felidézni és az ahhoz kapcsolódó játékokat szívesen játsszák.
- Érzik az egyenletes löktetést és a dalok ritmusát.
- Adottságaikhoz mértén tisztán énekelnek.
- Felismerik a zenei hangszereket.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- Élvezettel hallgatnak különböző zeneműveket.

6.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás az önmegvalósítás, az önkifejezés eszköze. Az óvodai vizuális nevelés célja, a kreatív, esztétikum létrehozására, tartalom és forma összhangjának kifejezésére képes gyermekek nevelése.. Feladata a látó érzékelő rendszer, térpercepció, testséma, alaklátás, manuális érzékelés, finommotoros mozgás, színészlelés fejlesztése.

A gyermek vizuális fejlődésére hatást gyakorol a társadalmi és természeti környezet, a tömegkommunikáció, műalkotások, valamint az őt körülvevő gyermekek és felnőttek. Az ábrázoló tevékenység során a gyermeknek technikákat mutatunk be, önálló elképzelés alapján dolgozhatnak, a témavezérlés ritka, alkalmakhoz kötődik. (pl. ajándékkészítés.) Az ábrázolótevékenységet nem szorítjuk időkeretbe,, a nap nagy részében és a hét minden napján tevékenykedhetnek.

Fontos, hogy egyszerre több technika közül választhasson a gyermek, mert így olyat választhat amivel sikerélményhez jut, ki tudja fejezni önmagát, ez pedig újabb és újabb tevékenységre ösztönzi. Maga a tevékenység öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen

kívül megismerik az általuk használt anyagok tulajdonságait, variálhatóságát. Természetesen az óvónőnek ösztönöznie kell a változatos alkalmazást.

Dolgozzanak gyakran természetes anyagokkal, ismerkedjenek meg az agyag formálhatóságával, nyomathagyásos technikával, festéssel, tépéssel, vágással, ragasztással, hajtogatással, bábkészítéssel, szappan és viaszkarccal, a kollázs, montázs technikáival. Próbálkozzanak meg a varrással, ismerjék meg a tű használatát. Ismerjék meg a népművészet hagyományos technikáit, eszközeit.

Nem a gyermek életkorát, hanem mindig az egyéni fejlődési ütemét kell figyelembe vennünk. A fejlődési folyamatot nem siettetjük, nem az a célunk, hogy megtanítsunk bizonyos formákat lerajzolni a gyermeknek, hanem, hogy segítsük őt élményeinek, közlendőinek vizuális kifejezésébe, hiszen a gyermeki alkotás belsőképek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelveivel és eljárásaival.
- A gyermekek élményanyagának gazdagítása mesével, bábozással, dallal, színházlátogatások megszervezésével, a séták, kirándulások adta lehetőségek kihasználásával.
- A tevékenységekhez szükséges feltételek megteremtése. (eszközök, idő, hely, légkör.)
- A gyermek önkéntességének biztosítása, a téma, anyag, technika kiválasztásában..
- Hagyományos játékeszközök készítése, természetes anyagok, termékek gyűjtése és felhasználása.
- A gyermek vizuális kifejező képességének fejlesztése, megerősítő értékelése, az egyéni adottságok figyelembevételével.
- Gyermeki produktum bemutatása, tehetségcsírák fejlődésének elősegítése.
- Esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás, a műalkotások, népművészeti elemek, nemzeti szimbólumok, az esztétikus tárgyi eszközök bemutatásával.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeiket, tapasztalataikat képesek vizuálisan megjeleníteni.
- Többféle ábrázoló technikát ismernek, ezeket készségszinten művelik..
- Színhasználatuk, formaábrázolásuk változatos.
- Emberábrázolásuk részletező, mozgásábrázolással próbálkoznak.
- Tárgydíszítésben önállóak, ötletesek.
- Tevékenységük kitartó, egymás munkáit értékelik, szívesen dolgoznak közösen.
- A díszítőmunkában a szín, forma, mennyiségi ritmus tartása nem okoz problémát.

7. Az óvodai élet megszervezése, napirend, hetirend, munkarend

Az óvoda adottságait, lehetőségeit, a szülők reális igényét figyelembe véve alapján óvodánkban heterogén és homogén csoportok együttesen működnek. Korábban előnyösebbnek tartottuk a heterogén csoportok szervezését. Miért? A fejlődésbeli egyéni különbségek észrevehetőbbek és jobban átláthatóak voltak (Előtérbe került az egyéni képességek fejlesztése, amely nem a gyermekek életkorához, hanem egyéni fejlettségükhöz kötődött.) Az összetétel megkönnyítette a kicsik beszokását, beilleszkedését, hiszen testvérével, vagy barátokkal kerülhetett egy csoportba, ami növelte biztonságérzetüket. A csoportokban már kialakult szokásrendszert a nagyobbak utánzásával hamarabb elsajátították az újonnan érkező gyermekek. A korcsoport ismétlés miatti csoportcsere megszűnt, a gyermek óvodába lépéstől iskolába kerülésig ugyanannál a két óvónőnél voltak, ugyanabban a csoportba járhattak..

Az óvodapedagógus feladatai heterogén csoport irányítása esetén viszont sokkal nagyobb terhet jelent

- Rendelkeznie kell osztott figyelemmel és nagy empátiás készséggel, hiszen egyszerre kell 3-7 éves korú gyermekek érzelmvilágába beleélnie magát.
- Olyan csoportlégrékört kell kialakítania, ahol a gyermekeket fejlettségüknek megfelelően azonos jogok és kötelességek illetik meg. Ennek feltétele a megfelelő magatartási formák, szabályok kialakítása.

Az utóbbi néhány év tapasztalata alapján szükséges volt a gyermekcsoportok szervezési formájának megváltoztatása. Egyre- egyre nehezebben valósult meg a differenciálás és az óvodapedagógusok már nem tudtak kellő figyelmet fordítani a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre, akiknek a száma folyamatosan emelkedik. Ez volt a legfőbb indok a homogén csoportok visszaállítására. A másik fontos tényező a pedagógushiányból eredő többletmunka, amely a vegyes csoport esetén túlterhelte a kollégákat. A 2017-ben a homogén suliváros csoport beindításának sikeressége viszont végképp meggyőzött minket, hogy megváltoztassuk a csoportok összetételét. Megoldódott az a probléma is, hogy a tanköteles gyermekek óvodába maradása esetén az óvó néniüket követve a gyerekek esetleg kiscsoportba kerüljenek. Ők már egy átmenet részesei lesznek az iskolaelőkészítő csoportban, az iskolai életmódhoz közelítő, de még óvodai, az ÓONAP iránymutatásának megfelelően.

Napirend

Az óvodapedagógus és a dajka feladatai a napirend kialakításánál:

- A tevékenységeket (tanulás, munka stb.) a játékidőn belül, mint választható tevékenységet kell szervezni.
- Biztosítani kell a folyamatos étkezés, felkelés, önkiszolgálás feltételeit.
- A célnak megfelelően kell berendezni, átrendezni a csoportszobákat, hogy a különböző tevékenységeket végző gyermekek ne zavarják egymást.

5.45.-7.30.	Érkezés, játék összevont csoportokban.
7.30.-11.45.	Reggeli (8.30-9.00), játék, kezdeményezések, különböző tevékenységek, mindennapos testnevelés, séták, megfigyelések.
11.45.-13.00.	Készülődés az ebédhez, ebéd, fogmosás, készülődés a délutáni pihenésre.
13.00.-14.30.	Pihenés. Legkorábbi felkelés a nem alvók részére: 13.45)
13.45.-14.30.	Az ébren lévő gyerekeknek csendes tevékenységek, játék.
14.30.-16.00.	Ébredés, folyamatos uzsonna, játék, különböző benti és szabadtéri tevékenységek.

Ajánlott hetirend

Az ismeretek átadását a játékba integráltnan az egész nap folyamán adódó lehetőségeket kihasználva, a komplexitást figyelembe véve tervezzük, valósítjuk meg.

	Tevékenység	Forma
Hétfő	Testnevelés	Kötött
Kedd	Külső világ tevékeny megismerése	Kötetlen
Szerda	Külső világ tevékeny megismerése	Kötetlen
Csütörtök	Testnevelés	Kötött
Péntek	Munka jellegű tevékenység	Kötetlen

Ének-zene, énekes játék, vers-mese, ábrázolás, kézimunka a hét minden napján szervesen az óvodai életbe építve, komplex formában. Heti egyszeri testnevelés foglalkozása a hét különböző napjain vannak megtartva, megosztva a só szobai tevékenységgel és az állatgondozással.

Az óvónők lépcsőzetes munkakezdéssel, hetenkénti délelőtti és délutáni váltásban, a törvényben deklarált legalább egy-egy óra átfedési időt figyelembe véve dolgoznak.

A munkarendet lehetőleg egy nevelési évre előre az óvoda vezetője állítja össze, a heti aktuális munkarendet írásban kapják meg az óvodapedagógusok.

A dajkák munkarendje gördülő, lépcsőzetes munkakezdéssel, heti váltásban történik.

A pedagógiai asszisztensek, az óvodatitkár és a konyhai dolgozó állandó délelőtti munkarendben dolgozik.

Suliváró

2017.szeptemberétől lehetőségünk adódott egy pilot kísérleti programban részt venni, ahol az elsők között dolgozhattuk ki az iskolaelőkészítő óvodai csoport programját, pedagógiai módszereit. Számunkra is kihívást jelentett, de mindenképpen nagy lehetőségnek tartottuk a suliváró, homogén csoport beindítását, az elképzeléseinknek a megvalósítását. Az óvoda-iskola átmenet segítése szívügyünk volt mindig is. Folyamatosan azon dolgoztunk, dolgozunk, hogy zökkenőmentesen folyjon az iskolakezdés és a magas követelményeknek való helytállás, a gyermekek érzelmi életének sérülése nélkül.

Szükségét éreztük, hogy a helyi speciális helyzetben szerepet vállaljunk, megsegítve az újra induló általános iskolánk működését, a gyermekeink jövőjét.

Célként határoztuk meg, hogy olyan tevékenységeket, ismeretanyagot nyújtsunk, olyan szokás és szabályrendszert alakítsunk ki, amelynek megvalósulása során differenciáltan, életkoruknak, fejlettségi állapotuknak megfelelően készítjük fel a gyermekeket az iskolakezdésre. Azoknak a képességeknek (figyelem koncentrációja, lateralizáció, gondolkodási műveletek, emlékezet, beszéd/kommunikáció) és készségeknek (önállóság, együttműködés, önfegyelm, nyitottság/motiváció) valamint a kisiskoláskor hét elemi alapkészségének (szocialitás, tapasztalati összefüggés megértés, tapasztalati következtetés, írásmozgás koordináció, elemi számolási készség, relációszókincs, beszédhanghallás) a fejlesztését helyeztük középpontba, amelyek alapfeltételei a sikeres iskolakezdésnek. Bevezettük a gyermekek igényeihez, szükségleteihez életkorához igazodó napi és heti rendet, szokás és szabályrendszert. Figyelembe vettük a játék meghatározó szerepét, de fokozatosan bevezettük a játékos, kötöttebb foglalkoztatási formákat. Nagy hangsúlyt helyeztünk az érzelmi intelligencia fejlesztésére, az egészséges önbecsülés alakítására. Jelenleg mindennap két kb. 30 perces játékos tevékenységet, foglalkozást tervezünk a gyermekek részére, közbeiktatva egy szintén harminc perces mozgásos tevékenységet. Maguk a foglalkozások élményszerűek, meghatározó bennük a tapasztalatszerzés, a tevékeny részvétel. A különböző területek feldolgozása során alkalmazzuk a feladatlapos, „írásbeli” megközelítést, formát is, fokozatosan bevezetve, a differenciálás elvét ezen a területen is alkalmazva. A suliváró homogén csoport részére kialakított program sikerességét, a mérési eredmények, a szülői elégedettség és a pedagógusok pozitív véleménye igazol.

A természetismeret, a természetvédelem az óvodánk számára kiemelt jelentőségű. Mivel csodálatos helyen vagyunk ezért lehetőség szerint sétákat, kirándulásokat szervezünk pl.: az erdőbe, a patakparthoz, Berda- pihenőhöz, Szent-kúthoz, mely során erősödik a gyermekek természet iránti szeretete, kötődése. A séták közben az óvónő meg tudja válaszolni a gyermekek kérdéseit és érdeklődésükre alapozva, egyéni tapasztalatszerzésére építve, beszélgetés közben képes lehet szinte észrevétlenül ismereteket nyújtani.

8.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének elősegítése

A köznevelés rendszerének olyannak kell lennie, hogy minden gyermek - egyéni adottságaitól, képességeitől, helyzetétől függetlenül – megtalálja és megkapja a szükséges ellátást, nevelést, oktatást.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló (Nkt. 4. § 13.pont):

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (Nkt. 4. § 25.pont): **az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.**

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében nem a képességeik különbözőségeire, hanem a segítségükkel kapcsolatos teendőkre összpontosítunk.

Legfontosabb célunk az, hogy az inkluzív pedagógia alkalmazása és helyes értelmezése általánossá váljon. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetes.

Minden gyermeknek joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön .

8.1. Tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarokkal küzdő gyermekek

A viselkedés általános jellemzői:

- impulzivitás
- szabályokhoz való nehéz alkalmazkodás
- tevékenységek közötti csapongás
- figyelmetlenség
- agresszív vagy dacos magatartásséma
- kihívó magatartás kombinálódása szorongással vagy más emocionális zavarral

Ezek a gyermekek több figyelmet, szeretet, gondoskodást igényelnek, mint társaik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- legyen felkészült a sérülés alapsajátosságaiából
- használja a pedagógiai korrekció lehetséges módszereit
- minden esetben ismerje a gyermek családi hátterét
- rendszeresen tájékoztassa a szülőket a gyermek fejlődéséről
- tartsa a kapcsolatot a segítő szakemberekkel
- a fejlesztés tervezésénél és megvalósításánál kerülje a gyermek túlterhelését.
- tárja fel a gyermek érdeklődési körét annak érdekében, hogy beinduljon az egyébként gyengébb ismeretszerzési vágya

8.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek

A 2011 évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 25. bekezdése alapján: „sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd”.

Az óvodapedagógus általános feladatai:

- Individuális módszereket, technikákat alkalmaz a tevékenységek során.
- A szakvéleményben megállapított javaslatokat beépíti a tevékenységekbe.
- A gyermek adott szükségleteihez alkalmazkodik.
- A szakemberekkel és a családdal szorosan együttműködik.

Óvodánk csak a szakértői vélemény szerinti integrálható gyermekek nevelését vállalhatja.

- Az **aliglátó gyermekeket** (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készítjük fel. A gyakorlatilag vaknak tekinthető aliglátók (pl. fényérzékelők, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza, de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem.
- A **gyengénlátó gyermekek** (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.
- Az **enyhe fokban hallássérült-nagyothalló - gyermekek** a beszéd tartományban mért hallásszintek enyhe nagyothallás esetében 30-45 dB, középsúlyos esetben 45-65dB, súlyos esetben 65-90 dB hallásvesztéset mutatnak. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

- **A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott** (pl. cochlea implantált) **hallássérült gyermekeknél** - egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után –fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.
- Az **enyhén értelmi fogyatékos gyermekek** fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.
- A **beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermekek** szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.

Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés legfontosabb eszköze.

Óvodai nevelésünk tartalmának egyik legfontosabb sajátossága a játékra építettség.

A felnőtt – a család és az óvoda - a tapasztalatok és élmények biztosításával mintát ad a játékhoz, melybe akkor kell bekapcsolódni, ha az elakad, ezzel együtt a felnőtt lehet a gyermek társa a játékban, a játék irányítása tehát létező, de indirekt pedagógiai tevékenység.

A játék indirekt irányítása során segítjük az ép és a sérült gyermekek közti kapcsolat alakulását is.

Az SNI gyermekekre jellemzőek lehetnek:

- Gyakran nem értik meg a feladatot, nem ismerik a játékok funkcióját.
- Nem adekvátan használják a játékokat.
- Sokszor szegényes a szerepjátékuk, gyakran csak egy-egy mozzanatot ismételve, utánoznak.
- Szabályjátékban csak segítséggel tudnak részt venni.
- Mozgásos játékok esetében: mozgásszabályozásuk, tudatos mozgástervezésük elmarad ép társaik életkori átlagától.
- A konstrukciós játékok használata gondot jelenthet számukra..

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ügyeljen arra, hogy a különböző mozgásos játékokat játszó gyermekek ne zavarják egymást, az épek vigyázzanak SNI társaikra, és a sérülés mértékétől függően a SNI gyermekek is igyekezzenek alkalmazkodni társaikhoz.
- Teremtsen nyugodt, kiegyensúlyozott légkört annak érdekében, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat, figyelmüket a játéktevékenységre tudják összpontosítani.
- Biztosítson minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidőt.
- Törekedjen a játéktevékenységeken keresztül, a játék tartalmának gazdagításával a külvilág megismertetésére, a sokirányú tapasztalatszerzés elősegítésére.
- Figyeljen arra, hogy a sérült gyermekek minél hamarabb résztvevővé váljanak az épekkel való közös játékban.

Sikerkritérium az óvodáskor végére:

- Életkorának és sérülése kórképének megfelelően képes kooperációra.
- Az SNI gyermekek biztonságban érezzék magukat, figyelmüket a játéktevékenységre tudják összpontosítani.
- Képesek ép társaikkal való együttjátszásra.
- Új, érdekes tapasztalatok biztosításának következtében vegyenek részt szerepjátékokban.

Mese-vers

Az SNI gyermekekre jellemzőek lehetnek:

- Probléma lehet a hallottak visszaadása.
- Nehézséget jelenthet egy-egy jelenet mozgásos eljátszása vagy a szöveg pontos hallás utáni - megtanulása, illetve visszaadása..
- A hallott mese, vers felfogása, értelmezése és reprodukálása zavart lehet.
- Figyelmük szórt, szűk terjedelmű, hamar elterelődik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a gyermekversek, mesék, történetek mindennaposságát, az előadásmód személyes varázsát.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek érzékeljék az irodalmi alkotások hangulatát, át tudják élni a szöveg humorát.
- Segítse elő minden gyermeknél az auditív és vizuális észlelést, valamint a beszédmotorikát és az artikuláció fejlesztését és a gátlások leküzdését.
- SNI gyermekektől csak képességei szerinti reprodukálást várjon.

Sikerkritérium az óvodáskor végére:

- Életkorának és sérülése kórképének megfelelően képes kooperációra.
- Kommunikációja legyen nyílt és kezdeményező.

- Az elvárható, korának megfelelő beszédfigyelemmel rendelkezzen.
- Kommunikációja legyen adekvát, szókincsét bátran használja (aktív szókincs).
- Az egyéni sajátosságainak megfelelően legyen beszédkezdve, fejlődő tendenciát mutasson.
- Legyen képes érzelmeit, kívánságait a vele történt eseményeket bővített mondatokban, összefüggően elmondani.
- A mesekönyveket ismerjék, értékeljék, óvják, a napi élet során igényeljék.
- Szeressék és várják a mesehallgatást, ők maguk is kezdeményezzenek.

Ének-zene, énekes játék

Az óvodai zenei nevelésünk célja a gyermekek zenei élményhez juttatása, zene iránti érdeklődésük felkeltése, zenei ízlésük formálása.

Fontos alapokat ad a személyiség fejlesztéséhez. Oldja a gátlásokat. Hozzájárul a beszédképesség fejlődéséhez.

A gyermekeknek a zenei élmények befogadásához elsősorban személyes kapcsolatokra van szükségük, nagyon fontos számukra a közös játék öröme, lényegesek óvodáskorban a mozgáshoz kötött dalok.

SNI gyermekekre jellemzőek lehetnek:

- Neheztelt lehet a ritmus és a tempó érzékelésük, az énekek, mondókák mozgással való kísérése.
- Fennállhat a hallási percepció zavara.
- A hangszeres játék neheztelt, mert a hangszereket a gyermek esetleg nem tudja jól megfogni és használni.
- A tempóváltás, a gyorsabb - lassabb különbségének észlelése.
- A térforma-alakításának képessége, mivel mozgása lassabb, célmozgása, koordinációja pontatlanabb, térérzékelése gyengébb lehet.
- Az esetleges légzési és artikulációs problémák az éneklésben jelenthetnek akadályt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A speciális gyógypedagógussal folyamatosan tartsa a kapcsolatot, és beszélje meg a gyermek fejlődését.
- Teremtse meg a közös játékban a sérült gyermek számára is a szereplési, illetve játék lehetőséget.
- Az énekes játék során ügyeljen a biztonságra. Építsen az ép gyermekek empátiás készségére, segítőkészségére.
- Fokozottan vegye figyelembe a gyermek igényét, /időtartam/ csökkent koncentrációképességét, pontatlan intonációját, utánzókéességét, mozgásutánzását.
- Módszerei: rendszerességre nevelés; gesztussal kísért egyszerű utasítás, mely személyre szól; zene; ritmus; sok ismétlés.

Sikerkritériumok az óvodáskor végére:

- Szeressenek énekelni, énekes játékot játszani.
- Tudjanak dallammotívumot visszaénekelni.

- Mozgásuk koordinálttá válják, legyen harmonikus.
- Találjanak ki különböző dallamokat, mozgást, ritmust, játékot.
- Alakuljanak ki baráti kapcsolataik énekes játék közben.
- Önmaguktól kezdeményezzenek énekes, zenei játékot napközben.
- Váljanak képessé a zenei élmények befogadására.
- Hallgassanak szívesen zenét, képességeikhez mérten tisztán énekeljenek.
- Önállóan is kezdeményezzenek éneklést.
- Tudják kifejezni az egyenletes löktetést különböző testhelyzetekben.
- Ismerjék fel hallás után a hangmagasságok különbözőségeit és az ismert hangszereket.
- A zenét, éneket kísérik szívesen mozgással.
- Válják igényükké a tanult dalos játékok gyakorlása.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás elsősorban kifejezési eszköz, érzelmek, gondolatok, ismeretek közvetítője, a gyermek személyiségének megnyilatkozása.

A vizuális nevelés során kialakulnak azok a képességek, amelyek a többi nevelési területre és az egész személyiségre hatással vannak. Fejlődik általa a képi plasztikai kifejezőképesség, a téri tájékozódás, a képzeletvilág, a fantázia, a kreativitás.

SNI gyermekekre jellemzőek lehetnek:

- Általában kevesebb ismerettel rendelkeznek, rosszabb a percepciójuk, hibásak, hiányosak az információik.
- Speciális, praktikus eszközökre lehet szükségük, mivel nehezített lehet az anyagok, eszközök megfogása, illetve időbeli elengedése.
- Testsémájuk nem alakult ki megfelelően, saját magukon sem tájékozódnak megfelelően, így nehezített lesz a térbeli, síkbeli tájékozódásuk.
- Izomtónus szabályozási problémáik lehetnek, a mozgástervezés zavara miatt sérülhet a szem-kéz, kéz-kéz koordinációjuk.
- Sokkal tudatosabb tervezésre, lelassított folyamatokra, több időre, speciális módszerekre lehet szükségük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg az egész napos tevékenykedés lehetőségét.
- Ismertesse meg a gyermekeket változatos anyagokkal, eszközökkel.
- Minden problémás esetben adjon segédeszközt (pl. vastagabb rajzeszközt, csúszásgátló alátétet, papírléfogót, stb.), de csak akkor, amikor az valóban szükséges és indokolt.
- Biztosítson mindig elegendő időt, kielégítő feltételt, megfelelő eszközt.
- Vegye figyelembe az egyéni képességbeli különbségeket.
- A gyermekek valamennyi alkotását kezelje értéként.

Sikerkritériumok az óvodáskor végére:

- Váljon mindennapos, szívesen választott tevékenységgé a rajzolás, mintázás, kézimunka.
- Finommotorikájuk fejlettsége tegye lehetővé az egyre magabiztosabb, változatos eszközhasználatot.

- Szem-kéz koordinációjuk fejlettségének alakulása során egyre aprólékosabb, precízebb alkotásokat hozzanak létre.
- Legyenek képesek ábrázolásra térben és síkban egyaránt.
- Beszéljenek szívesen saját alkotásaikról, közös munkáikról.
- Vegyenek részt a környezetük szépítésében.

Mozgás

Az óvodáskorban a mozgás fiziológiás szükséglet, a rendszeres mozgásnak a szokásrendbe való beépítésére ez az életkor a legalkalmasabb.

Kedvező hatással van az idegrendszerre, a keringési- és légzőszervekre, a helyestesttartás kialakulására.

Fejlődnek az értelmi, erkölcsi, akarati, esztétikai és a munka jellegű tevékenységek.

SNI gyermekekre jellemzőek lehetnek:

- Sérülhet a percepció, a mozgás szabályozása, tudatos tervezése.
- Így láthatóan nem megfelelő az egyensúly, a koordináció, a térben való tájékozódás.
- Testükkel nem tudnak megfelelően bánni, nehezen tájékozódnak, sérül a testsémájuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Használja a különböző mozgásfejlesztő eszközöket
- Adjon lehetőséget és elég teret, hogy csússzanak, másszanak, guruljanak és a nekik tetsző módon, állandóan mozoghassanak.
- Állapotuktól függően készítse őket az ép gyerekek mozgásainak utánzásaira.
- Szakember irányításával részesítse speciális mozgásfejlesztésben az SNI gyermekeket.

Sikerkritériumok az óvodáskor végére:

- Örömmel szívesen mozogjanak.
- Alakuljon ki a természetes mozgási igényük.
- Tudjanak mozgást utánozni.
- Értsék meg az egyszerű utasítást.
- Az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot.
- Lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek.
- Biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon.
- Tanuljanak meg rövid ideig figyelni a felnőltre és egymásra.
- Elemi szabályokat ismerjenek és tartsanak be.
- Ismerjék az irányokat, tudjanak a térben tájékozódni.

A külső világ tevékeny megismerése

Ez a fejlesztési terület magában foglalja a szűkebb és tágabb természeti – tárgyi és társadalmi környezettel való ismerkedést, tapasztalatszerzést a formai, mennyiségi és téri viszonyokról.

A gyermekek valamennyi tevékenysége révén tapasztalják meg a környezet tárgyait, eseményeit, személyeit és a köztük lévő kölcsönhatásokat, törvényszerűségeket.

SNI gyermekekre jellemzőek lehetnek:

- Minden SNI-s gyermeknél figyelembe vesszük az egyéni képességeiknek, aktuális állapotuknak megfelelő „terhelhetőséget”, mely a szakemberek javaslatai alapján történik.
- Az állatokról és növényekről való ismeretük alacsonyabb szintű lehet, ugyanis sokszor kevesebb a megelőző tapasztalatuk.
- Percepció zavarok is akadályozhatják őket a képességek elsajátításában.
- Gyakori a taktilitás, kinezti zavar.
- Testsémájuk nem megfelelő, fejletlen.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek elsősorban a helyi sajátosságainkra építve, a közvetlen természetes környezetükből szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat.
- A gyermekek minél több közvetlen és közvetett élményben részesüljenek.
- Hagyjon időt az események és a megtapasztalt jelenségek feldolgozására.
- A különböző alapokról induló gyerekeket hagyja, hogy „maguk” fedezzék fel a környezetüket, a természetet, lehetőleg a játékon keresztül, a vizsgálódás és megfigyelés örömeivel.
- Neveljen felelős cselekvésre, melyben a legfontosabb elv az élet védelme és tisztelete.
- Ösztönözze őket minél több összefüggő beszédre, valamint arra, hogy használják szókincsüket és igényeljék a verbális megnyilatkozást.

Sikerkritériumok az óvodáskor végére:

- A gyerekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Különbséget tudjanak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudjanak szépségében.
- Ismerjék a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerjék környezetük növényeit, azok gondozását.
- A tárgyakat tudják megszámlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Tudják megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).
- Legyenek képesek két mennyiséget, vagy méretet egymással egyenlővé tenni, vagy egy adott mennyiségnél, méretnél többet, nagyobbat, vagy kevesebbet, kisebbet létrehozni.

Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenység aktív, önkéntes, örömmel és szívesen végzett tevékenység, játékos jellegű.

A munka jellegű tevékenység közben a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről, a munkához szükséges attitűdökről.

SNI gyermekekre jellemzőek lehetnek:

- A SNI gyermekek általában kevésbé tudnak részt venni a munka jellegű tevékenységekben, de ők is képesek rá.
- A feladatokat apró lépésekre bontva, azokat bemutatva tudják elsajátítani.

- Az ép környezetbe való integrálódásukat nagymértékben elősegíti.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek számára csak olyan munkafeladatokat adjon, amely megfelel életkori és fejlettségi sajátosságaiknak.
- Biztosítsa a folyamatosságot, a résztvevők egyéni képességeihez igazodó munkamegosztást.
- Az elvégzett munkát mindig értékelje.
- Tanítsa meg a célszerű munkafogásokat, műveleti sorrendet.

Sikerkritériumok az óvodáskor végére:

- Legyenek képesek bizonyos (öltözködés, terítés, stb.) munka jellegű tevékenységeket önállóan elvégezni.
- A gyermekek szeressenek közösen dolgozni.
- Szívesen vállalkozzanak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen működjenek közre növények és állatok gondozásában
- A személyükkel kapcsolatos teendőket önállóan lássák el.

8.3. . Kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretesek

„Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges, nem azért különleges, mert külön akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni.” (Szabó Magda)

Tehetségesnek azok tekinthetők, akik kiváló adottságaik, képességeik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén.

Milyen képességekről is van tehát szó?

- kiemelkedő intellektuális képességek
- kiemelkedő művészi képességek (zene, mozgás, kézművesség, vegyes)
- kiemelkedő pszicho-motoros képességek
- kiemelkedő szociális képességek
- vegyes, több területen kiemelkedő képességek
- egyenlőtlen fejlődésű gyermek, részképességek zavara mellett kiemelkedő képességek
- tehetségcsírák jelei, fel nem fedezett, többnyire hátrányos helyzetű családok gyermekei esetében

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek.

A tehetséggyanús gyermekek kiválasztásának csak akkor van értelme, ha fejlesztésüket alapos tervezőmunka után megszervezzük és vállaljuk.

Az alább felsorolt céloknak kell megvalósulni a fejlesztés során ahhoz, hogy sikeresek legyünk.

Általános célok:

- általános képességek megalapozása
- sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása,
- az erős és gyenge oldal fejlesztése,
- kreativitás fejlesztése,
- énkép erősítése,
- élményszerző programok szervezése
- elfogadó, biztonságos légkör megteremtése

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje fel a kreatív gyermekeket.
- Ösztönözze, motiválja kreativitásukat.
- Elégítse ki szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási.
- Segítse a gyermeket, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyermek tehetsége ne kallódjon el.
- Segítse őket a különböző helyzetekben.
- Működjön együtt a családdal.

8.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése

Az óvodába járó gyermekek között 10-15% a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Kiemelt feladatunknak tekintjük az ő esetükben a szociális hátrányok enyhítését, az esetleges lemaradások, hiányosságok kompenzálását. Az esélyegyenlőség biztosítása óvodánkban a teljes nevelési folyamatot átható törekvés.

A helyi szükségletek, a jogszabályi követelmények és a támogatási rendszerhez történő illeszkedés együttesen határozzák meg azokat a célokat, amelyek mentén az óvoda haladhat. A

hosszú távú céljaink egybeesnek azokkal a - társadalmi- célokkal, amelyeket többek között a köznevelési, az esélyegyenlőségi törvény, a vonatkozó rendeletek, Csobánka esélyegyenlőségi programja, s nem utolsósorban az országos és intézményi Óvodai Nevelési Program megfogalmaz. Azaz, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésének hosszú távú célja:

- a társadalmi kohézió erősítése,
- a hátrányt szenvedők társadalmi integrációja,
- élethosszig tartó tanulás megalapozása.

Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése.. Minden intézkedés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja.

Pedagógiai tevékenységeink:

- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Mozgástevékenység rendszeres, hatékony biztosítása
- Nemzetiségi kultúra és hagyományápolás
- Tehetség felismerés és gondozás
- Élményszerzés
- Egyéni fejlesztő foglalkozás

Az óvodapedagógus feladatai a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység során:

- A mindennapi élethez szükséges készségek megalapozása..
- Praktikus ismeretek, tevékenységek, szokás és szabályrendszer kialakítása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.
- Tolerancia, segítőkészség kialakítása, különbözőség elfogadtatása.

Szülőknek nyújtott segítség:

- Térítési díjkedvezmény, gyermekvédelmi támogatások kezdeményezése, ezekről felvilágosítás nyújtása
- Szülői értekezletek, előadások, négy szemközti megbeszélések szervezése.
- Kedvezményes programok szervezése.
- Folyamatos tájékoztatás a családok működését segítő szolgáltatásokról, azok igénybevételének lehetőségéről..
- Szülői közösségben konkrét segítségnyújtás megszervezése. (Karácsonyi anonim ajándékozás a rászorult családok részére, gyermekruhák, játékok stb. továbbjuttatásának lehetősége)

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

Csobánkán élő valamennyi HHH-s gyermek három éves korában beóvodázásra kerül, célunk, hogy rendszeresen járjon óvodába, hogy a tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítani tudjuk a gyermekek sikeres, egyenlő eséllyel történő iskolakezdését. Együttműködő partneri kapcsolatot tartunk az óvodai szociális segítőnkkel, a Családsegítő szolgálattal, szakmai és szakszolgálatokkal, a környező általános iskolákkal, civil szervezetekkel és természetesen a családokkal.

Alapelve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése során a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet, valamint az a megközelítés, amely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens, minden szakma szerepét egyenrangúnak és egymást kiegészítőnek tartja.

Feladatunk a családi nevelés, az életmód, a szociális hiányosságok felderítése és lehetőség szerinti kompenzálása, a családok, a szülői ház megnyerésével és közreműködésével.

Szervezési feladatok a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése során:

- Csoportalakítás során a HHH-s gyermekek arányos elosztása, szülői kérések lehetőség szerinti figyelembe vétele. (Óvodavezető)
- Igazolatlan hiányzások minimalizálása. (Érzelemgazdag, befogadó óvodai légkör kialakítása, családok megnyerése, napi rövid megbeszélések a szülőkkel, családlátogatások. A hiányzások és annak okainak figyelemmel kísérése Óvodapedagógusok.)
- .Nevelőtestületi együttműködés (Tapasztalatcserék, problémamegoldó fórumok a közreműködő szakemberek bevonásával)
- Gyermekvédelemmel a gyermekek egészségügyi ellátásával kapcsolatos munka. (A gyermekek fejlődésének nyomon követése, testi fejlődésük mérése védőnői segítséggel, felvilágosító programok szervezése szülők részére, családok eseti problémáiban segítségnyújtás. Óvodavezető, óvodapedagógusok)
- Óvoda-iskola átmenet támogatása. (Iskolaérettség elérést támogató pedagógiai munka a pedagógiai program eredményes megvalósításával az óvodai élet tevékenységeiben.. Leendő iskola megismerésének elősegítése, a szülők és a gyermekek részére, ennek érdekében az óvoda és az iskola szoros kapcsolata szükséges. A gyermekek fejlődésének utánkövetése az iskola első évében. Óvodavezető, óvodapedagógusok.)

9. Gyermekvédelem

Az óvodában a gyermekek összetétele szüleik anyagi körülményei és iskolázottságuk szempontjából igen vegyes képet mutat.

Jelen vannak a jó anyagi körülmények között élő, magas iskolázottságú családokból származó gyermekek éppúgy, mint a szerényebb, sokszor szegényes körülmények közül érkező óvodások Óvodánkban a gyermekvédelem kiemelt szerepet kap. A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása programunkba beépül.

Célunk a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermek fejlődését veszélyeztető okok feltárása, megszüntetése.

Fel kell figyelni a családban jelentkező problémákra, gondokra, meg kell találnunk a segítségnyújtás módjait, törekedni kell a hátrányos helyzet csökkentésére, az esélyegyenlőség biztosítására.

Az óvodai gyermekvédelem az első, legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek nap mint nap itt tartózkodnak, problémájuk jól érzékelhető. (agresszivitás, szorongás, éhség stb.)A mi óvodánkban külön gyermekvédelmi felelős nincs. Minden óvónő feladata saját csoportjában a gyermekek folyamatos figyelemmel kísérése, kapcsolattartás a családdal.

A gyermekvédelmi munkát az óvodavezető koordinálja, ő tartja a kapcsolatot a külső segítő intézményekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A családok megismerése, a csoportban a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétele.
- A veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet típusának, súlyosságának mérlegelése, az okok feltárása, javaslattétel a segítség módjáról. (Különös figyelem, felzárkóztató foglalkozás, segélyezés, étkezési kedvezmény stb.)
- Egyeztetés az óvodavezetővel félévente átfogóan, egyébként szükség szerint bármikor.
- A családok látogatása (szükség szerint) tanácsadás, tájékoztatás.
- Szakirodalom tanulmányozása, továbbképzéseken való részvétel.

- A gyermekek érdekében fontos a titoktartás!!

Az óvodavezető feladatai.

- Az óvodapedagógusokkal együttműködés, szemléletformálás.
- Jelzések fogadása az óvónőktől, egyeztetés, konzultáció, mérlegelés a segítségnyújtás módjairól.
- Szükség szerint jelzés a külső segítő intézmények felé.
- Pályázatok figyelemmel kísérése.
- Előadások, belső továbbképzések szervezése.
- Minden nevelési év végén az óvodában folyó gyermekvédelmi munka összegzése, fejlesztésének lehetőségei. (nevelőtestülettel közösen)

10. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség biztosítása horizontális elvárás, azaz szemléletváltást, rugalmasságot, nagyobb figyelmet igényel a szervezet vezetősége, illetve alkalmazottjai részéről.

Az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében reális lehetőséget kell adnunk a kiemelt figyelmet igénylő, illetve a szociális hátrányokkal küzdő gyermekek fejlődésének.

Ehhez elengedhetetlenül szükséges a segítő szakemberek jelenléte (fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, logopédus stb.)

A nevelőtestület feladatai:

- A feladat-ellátás módjára vonatkozó döntések, intézkedések meghozatalakor a gyermek mindenekfelett álló érdekét kell figyelembe venni.
- Fontos, hogy az óvodapedagógusok továbbképzések keretében elsajátítsák azokat a kompetenciákat, amelyek napjainkban szükségesek az óvodai nevelőmunka kiteljesedéséhez. Az átlagtól eltérő gyermekek integrálása egy „normál,” csoportba az óvónőktől nagyobb odafigyelést, differenciált nevelést, objektív értékelést és segítő támogatást kíván.
- Minden óvodapedagógus kiemelten kezelje a gyermekvédelemmel a szociális hátrányok enyhítésével kapcsolatos feladatokat.
- Vegye fel a kapcsolatot –már- a beiratkozásokat megelőzően a körzet gyermekorvosával illetve védőnőjével és a családdal.
- Biztosítsa a gyermek egyénre szabott beszoktatását.
- A gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel tegye partnerré a szülőket és nyerve meg őket az együttműködésre. A sérült, hátrányokkal küzdő gyermek szüleit ugyanúgy, mint a befogadó csoport gyermekeinek szüleit.
- Folyamatosan tartsa a kapcsolatot a szakmai szolgáltatókkal.
- Vegyen részt a hatékony csoportalakítási elv megválasztásában, amely biztosítja a kiemelt figyelmet igénylő, valamint a szociális hátrányokkal küzdő gyermekek arányos elosztását.
- Szerezzen jártasságot a korszerű óvodapedagógiai módszerek területén (például drámapedagógia).
- A részképesség zavarral küzdő gyermekek felzárkóztatásának érdekében fontos a prevenció. Ezért igyekezzen időben a megfelelő szakemberhez irányítani a gyermeket, és az ő útmutatása alapján egyéni fejlesztésben részesíteni.

11. Az óvoda kapcsolatrendszere, a szülő a pedagógus, a gyermek együttműködésének formái

Az óvoda nevelőtestület, a kollektíva.

Elveink:

- A helyi pedagógiai program működtetésével óvodánk profiljának alakítása, mélyítése.
- Empátián és tolerancián alapuló testületi légkör alakítása.
- Egymás adottságait figyelembevevő, segítő együttműködés.

Kapcsolattartási formák.

- Napi kapcsolat, megbeszélés.
- Heti munkaértekezlet.
- Nevelőtestületi értekezlet.
- Munkatársi értekezlet.
- Óvodán kívüli közös programok.

A szülők, a gyermekek, a pedagógusok együttműködésének formái. továbbfejlesztésnek lehetőségei.

Elveink:

- Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül és kiegészíti azt.
- A jó kapcsolat kialakítását a nyitottságban és a problémaérzékenységben látjuk.
- Biztosítjuk az információáramlást, az óvoda tartalmi munkájának megismertetését.
- Az óvoda arculatának kialakításában (környezetvédelem, természet és állatvédelem) igénybe vesszük a szülők segítségét, együttműködését..

Kapcsolattartási formák.

- Napi kapcsolattartás, rövid tájékoztatás a gyermekről.
- Családlátogatások.
- Szülői értekezletek.(Évente három, valamint szükség szerint.)
- Fogadóórák.
- Családi nap.
- Nyílt napok.
- Szülőkkel együtt szervezett, lebonyolított ünnepek, rendezvények, kirándulások.
- Borostyán Szülői Szervezet.

Továbbfejlesztési lehetőségek.

Felvételi jelentkezések előkészítése (pl. játszóház, programismertetés, szóróanyag készítése, weblap állandó aktualizálása.

Kapcsolat a fenntartóval, külső intézményekkel.

A fenntartóval az óvoda kapcsolata egyfelől hivatali, másfelől segítő, támogató jellegű.

Önkormányzatunk folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodában folyó munkát, vizsgálja a működés feltételeit, szükség esetén támogatja kéréseinket. Az óvoda életéről, a nevelőmunkáról évente beszámolóinkban is tájékoztatást adunk..

A védőnővel rendszeres a kapcsolatunk, meghatározott időközönként és szükség szerint jön az óvodába, évente egyszer játékos egészségmegőrző előadást szervez a nagycsoportosoknak Belgyógyászati, szemészeti és fogorvosi vizsgálaton évente egyszer vesznek részt a gyermekek. Az óvodaközi kapcsolatokat is fontosnak tarjuk, ápoljuk, hiszen a tapasztalatcsere, óvodalátogatások mind elősegítik a színvonalasabb munkavégzést, ezért kapcsolatot tartunk a környező települések (Pomáz, Szentendre, Pilisszentkereszt) óvodáival. A pomázi Pedagógiai

Szakszolgálat munkatársai végzik a szükség esetén a gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát, valamint az arra rászoruló gyermekek fejlesztését. A Gyermejkölési Szolgálattal is szoros kapcsolatban állunk, szükség esetén segítségüket kérjük. Az óvoda szociális segítőtje is rendelkezésünkre áll. A kapcsolattartás az óvodavezető feladata.

Ezekon túlmenően a kapcsolattartás lehetősége kibővül az adományozókkal, helyi civil szervezetekkel, kisebbségi önkormányzatok képviselőivel.

12.A gyermekek fejlettségi állapotának nyomon követése, a megfigyelési tapasztalatok dokumentálása

Az óvodában használt kötelező nyomtatványok:

- Felvételi előjegyzési napló
- Felvételi mulasztási napló
- Óvodai csoportnapló
- Óvodai törzskönyv
- Tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény.

Fenti dokumentumok vezetése a jogszabályok által előírt módon szükséges.

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció óvodánkban a következő:

- Anamnézis lap
- Egyéni fejlődési napló
- Szülői tájékoztató

Az anamnézis lapot minden gyermek szülője megkapja óvodába érkezéskor, kitöltése szülői közreműködéssel lehetséges és a gyermek előéletéről, fejlődési üteméről egészségi állapotáról, szokásairól tartalmaz részletes információkat. (1. sz. melléklet).

Az egyéni fejlődési napló, (2. sz. melléklet.) melyet óvodánk nevelőtestülete állított össze, a gyermekek értelmi, beszéd, hallás, látás és mozgásfejlődésének eredményeit rögzíti, valamint tartalmazza a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

A BTM (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő) valamint az SNI és a nevelési tanácsadó szakvéleményével rendelkező gyermekek részére egyéni fejlesztési tervet készít az óvodapedagógus, mely a napi fejlesztések tartalmát, a tevékenységeket részletesen tartalmazza. Az egyéni fejlesztési terv elkészítésébe be kell vonni a gyermekkel foglalkozó szakembereket is. (Logopédus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus stb)

A nagycsoportos korú gyermekek esetében a bemeneti mérések elvégzésének időpontja szeptember 30., a középső csoportos korúaknál október. 31, a kiscsoportosok esetében nov. 15. A kimeneti mérések elvégzésnek határideje: január 31 április 30. és május 15.. A tanköteles korú gyermekek esetében óvodánkban alkalmazzuk a DIFER mérést, mely mérések időpontja az előzőekhez kötött.

A szülők tájékoztatása gyermekük fejlődéséről.

A szülőkkel való kapcsolattartás, folyamatos tájékoztatásuk néhány mondatban gyermekük óvodai életéről elengedhetetlen része a sikeres óvodai nevelőmunkának. Ezen kívül fogadóórákon biztosítunk lehetőséget részletes megbeszélésekre. Évente kétszer írásos tájékoztatást (3.sz. melléklet) nyújtunk a szülőknél gyermekük fejlődéséről.

A tájékoztató átadásának időpontjai a gyermekmérések időpontjához igazodnak.

Tanköteles korú gyermeke esetében. Október 15. és február 15.

Középső csoportos korú gyermekek esetében: November 15. és május 15.

Kiscsoportos korú gyermekek esetében: November 30. és május 30.

Év közben érkező gyermekek esetében az anamnézist vesszük fel. Ebben az esetben az első évben nem végzünk kimeneti és bemeneti mérést, hanem a gyermek óvodába kerülését követő három hónapon belül egy „állapotfelmérésre”, vagyis csak egy mérésre kerül sor.

Tanköteles korú gyermek év közben történő érkezésekor is ez a követendő eljárás, de ebben az esetben szükséges az előző nevelési intézménnyel felvenni a kapcsolatot a gyermek mérési dokumentációjának megküldése érdekében. A kapcsolatot az óvodavezető veszi fel az előző intézménnyel az óvodapedagógus jelzése alapján.

13. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközrendszer

Helyiségek

Megnevezés	Előírás	Tényleges állapot
Csoportszoba	5	5
Tornaszoba	1	Épületen kívül
Logopédiai foglalkoztató	1	1
Játszóudvar	1	1
Óvodavezetői iroda	1	1
Gazdasági iroda	1	1
Nevelőtestületi szoba	1	1
Orvosi szoba, elkülönítő.	1	1
Gyermeköltöző	5	5
Gyermekmosdó	5	3
Felnőtt mosdó	2	1
Felnőtt WC	4	4
Mosléktároló	1	1
Raktár	1	1
Szertár	1	1

Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyak.

Helyiség megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Csoportszobákban		
Óvodai fektető	Gyermekenként 1.	Gyermekenként 1
Gyermekszék	Gyermekenként 1	Gyermekenként 1
Gyermekasztal	Gyermeklétszám figyelembevételével (19)	19
Fényvédő függöny	Ablakonként 1.	Ablakonként 1
Szőnyeg	Csoportszoba egyötödének lefedésére	Csoportszoba egyötödének lefedésére
Játéktartó szekrény, vagy polc	Csoportonként 2.	Csoportonként 4.
Fektető tároló	Csoportonként 1	1
Élősarok állvány	Csoportonként 1	(Kisszekrényen, vagy asztalon)
Hőmérő	5	5
Óvodapedagógus asztal	5	5
Felnőtt szék	10	15
Eszköz előkészítő asztal	5	5

Textiltároló szekrény	5	5
Edény és evőeszköztároló szekrény	5	5
Szeméttartó	5	5

Logopédiai foglalkoztató, nevelői szoba.

Asztal	10	1
Szék	12	10
Könyvszekrény	1	2 polc
Tükör	2	1
Mosdókagyló	1	1
Szőnyeg	1	1

Óvodavezetői iroda

Íróasztal és szék	1-1	1-1
Tárgyalóasztal	1	1
Szék	2	4
Telefon	1	1
Könyvszekrény	1	1
Iratszekrény	1	-
Lemezszekrény	1	1
Számítógépasztal és szék	1-1	1+1
Fax	1	-
Számítógép és nyomtató	1-1	1-1

Játszóudvar

Kert asztal	5	2
Kert pad	10	4
Homokozó	5	2
Takaróháló	5	-2
Mozgást fejlesztő udvari játékok		2
Babaház	5	1

Gyermeköltöző

Gyermek öltözőszekrény	Gyermekenként 1	Gyermekenként 1
------------------------	-----------------	-----------------

Gyermakmosdó

Törölközőtartó	Csoportonként agyermeklétszámnak megfelelően	Gyermekenként 1 fogas
Falitükör	Mosdókagylóként 1	-
Hőmérő	Mosdónként 1	Mosdónként 1
Fogmosópohártartó	Csoportonként 1	Csoportonként 1

Tisztálkodási és egyéb felszerelések

Fésű, fogkefe, fogmosópohár	Gyermekenként 1-1	Gyermekenként 1-1
Ruhakefe, körömkefe, szappantartó	Gyermeklétszám szerint	Gyermeklétszám szerint
Fésűtartó	Csoportonként 1	Csoportonként 1
Törölköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3

Abrosz	Asztqalonként 3-3 (57)	24
Takaró	115	30
Ágyneműhuzat lepedő	345-345	Lepedő 115,

Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök.

Szennysruha tároló	1	1
Mosott ruha tároló	1	1
Mosógép, centrifuga	1-1	1-1
Vasaló	1	1
Vasalóállvány	1	1
Szárítóállvány	1	1
Takarító eszközök	Helyiségenként 1-1	Megfelelő
Ásó, kapa, gereblye, locsoló	1-1	1-1
Hűtőgép	1	1
Porszívó	1	1

A nevelőmunkát segítőjátékok és eszközök

Különböző játékformák eszközei	Csoportonként a gyermekek 30%-nak megfelelő mennyiségben	Megfelelő
Mozgásfejlesztő játékok	Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	Megfelelő
Ének-zene, énekes játék eszközei	Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	Megfelelő
Anyanyelvi és kommunikációs fejlesztéshez	Csoportonként a gyermekek 30%-nak megfelelő mennyiségben	Megfelelő
Értelmi képességeket fejlesztő játékok és eszközök	Csoportonként a gyermekek 30%-nak megfelelő mennyiségben	Megfelelő
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok és eszközök	Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően.	Megfelelő
Természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését segítő anyagok, eszközök.	Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	Megfelelő
Munka jellegű tevékenységek eszközei	Csoportonként a gyermekek 30%-nak megfelelő mennyiségben	Hiányos
Diavetítő	1	1
Vetítívászon	1	-
Hangszer pedagógusoknak	5	- (Saját)
Hangszer gyermekeknek	Csoportonként a gyermekek 30%-nak megfelelő mennyiségben	Megfelelő
Videó	1	1
Televízió	1	-
CD lejátszó	1	5

Egészség és munkavédelmi eszközök

Étel mintavételi készlet	1	1
Mentóláda	1	1
Gyógyszertszekrény	1	- (Mentólárában)
Munkaruha	Törvény alapján	- (Saját)
Védőruha	Törvény alapján	Hiányos
Tűzoltó készülék	Törvény alapján	Megfelelő

Legitimációs záradék:

Készítette és elfogadta:	A Borostyán Természetvédő Óvoda nevelőtestülete	A nevelőtestület nevében: Juhosné Szörfi Ágnes Aláírás	Határozatszám, dátum:
Véleményezték	A Borostyán Természetvédő Óvoda Szakmai Munkaközösségei	A Szakmai munkaközösségek nevében: Baróthi Györgyné Széri-Varga Eszter	Iktatószám, dátum.
	A Borostyán Természetvédő Óvoda vezetője	A Borostyán Természetvédő Óvoda vezetője: Szabadosné Balga Diána	Iktatószám, Dátum:

Egyetértését nyilvánította: Borostyán Szülői Szervezet

Tájékoztatást megkapta: Csobánka Önkormányzata

Jelen pedagógia program hatályos a kihirdetés napjától, 2019. augusztus 30-tól.
A dokumentum jellege: Nyilvános.
A dokumentum iktatószáma: 2019/

P.H.

1.sz. melléklet.

Anamnézis lap

**Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11.
OM.201792**

Kedves Szülők!

Kérjük, hogy az anamnézis lapot pontosan töltsék ki. Ezeket az információkat bizalmasan kezeljük, a gyermeküket nevelő pedagógusokon és az óvoda vezetőjén kívül más személy az anamnézis lapba nem tekinthet bele.

Köszönjük.

Gyermek neve:

Születési ideje, helye.

Lakcíme:

Taj száma

Szülők telefonszáma:

Email címe:

- **Gyermek beceneve:**
- **Szülők életkora, foglalkozása:**

- **Testvérek száma, neme.**
- **A terhesség lefolyása:**
- **Születés körülményei:**
- **Születési súly:**
- **Mikor indult el?**
- **Mászott-e?**
- **Lépcsőn biztonsággal közlekedik?**
- **Mikor kezdett beszélni?**
- **Jelenleg hogy beszél?(Mondatokban, szavakban)**
- **Elalvás előtt szoktak e mesélni neki?**
- **Éjszakai alvásigénye:**
- **Délutáni alvásigénye:**
- **Jelenlegi alvási szokásai: (Cumi, simogatás, alvóka stb.)**

- **Alvás közben gyakran felriad-e?**

- **Hol alszik?**
(Külön szoba - külön ágy - szülőkkel közösen.)
- **Mikor alakult ki szobatisztasága?**
- **Megbízható-e a szobatisztaság? (Csak éjszaka pisil be, sohasem, hetente egyszer kétszer még előfordul stb.)**
- **Kedvenc ételei:**
- **Mit nem szeret?**
- **Önállóan étkezik?**
- **Milyen evőeszközt használ?**
- **Van e állandó betegsége?**
- **Van-e ismert érzékszervi, mozgásszervi betegsége?**
- **Érte valamilyen, baleset, sérülés?**

- **Volt e már műtétje, ha igen milyen jellegű?**

- **Hajlamos lázra, lázgörcsre?**
- **Láz esetén milyen lázcsillapítót használnak?**
- **Van e ismert allergiája a gyermeknek? (Gyógyszer, étel, pollen stb)**
- **Kivel szokott leginkább játszani? (Egyedül, felnőttel, gyermekkel)**
- **Mennyi ideig képes játszani? (koncentrálni?)**
- **Mi a kedvenc játéka?**
- **Nyitott az idegenekkel vagy visszahúzódó?**
- **Gyermekekkel?**
- **Felnőttekkel?**
- **Szokott dühös, indulatos lenni?**
- **Ilyenkor mivel nyugtatható meg?**
- **Vannak-e a gyermeknek félelmei? (Sötétség, villámlás stb.)**

- **Egyéb dolog amit gyermekéről közölni szeretne:**

Dátum Aláírás

2. számú melléklet.

SZÜLŐI TÁJÉKOZTATÓ

MOZGÁSFEJLETTSÉG

Nagymozgás összerendezett	Igen		Nem	
Finommozgás (fogások, domináns kéz) korának megfelelő	Igen		Nem	

TESTSÉMA FEJLETTSÉG MUTATÓI

Testrészeket felismeri	Igen		Nem	
Tisztában van funkciójukkal	Igen		Nem	

A GYERMEK TÉRI/ IDŐBELI TÁJÉKOZÓDÁSA

Irányokat felismeri	Igen		Nem	
Névutókat használja	Igen		Nem	

A GYERMEK ÉRTELMI FEJLETTSÉGE

Általános tájékozottsága korának megfelelő		Igen		Nem	
Tud összpontosítani a feladatra		Igen		Nem	
Emlékezete korának megfelelő		Igen		Nem	
Gondolkodása korának megfelelő		Igen		Nem	
Számfogalom kialakult	5-ös számkörben	Igen		Nem	
	10-es számkörben	Igen		Nem	
	Eszköz nélkül	Igen		Nem	

Kialakulatlan.....

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

A GYERMEK, NYELVI KIFEJEZŐKÉPESSÉGÉNEK FEJLETTSÉGE

Nyelvi kifejezőképesség	Szavakban	Igen		Nem	
	Mondatokban	Igen		Nem	
	Összetett mondatokban	Igen		Nem	
	Nem beszél	Igen		Nem	
Szókincse korának megfelelő		Igen		Nem	
Beszéde folyamatos		Igen		Nem	
Beszédhibás		Igen		Nem	

SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK

Köszön az óvodába érkezéskor, távozáskor	
Használja, a kérem - köszönöm szót és egyéb udvarias beszédre jellemző szavakat	
Türelmesen kivárja, míg a társa vagy a felnőtt beszél	
Hangneme, beszédstílusa megfelelő	
A szabályokat elfogadja, betartja	
A felnőttekkel és a társaival együttműködő, alkalmazkodó	
Segítőképz	
A konfliktusokat korának megfelelően, pozitívan tudja kezelni	
Felvállalja negatív cselekedeteit	
Társaival, felnőttekkel korának megfelelően udvarias, előzékeny, figyelmes	
Kulturáltan étkezik	
Vigyáz az őt körülvevő tárgyi és élő környezetre	

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

TESTSÉMA FEJLETTSÉGÉNEK MUTATÓI								
	Minicsoport		Kiscsoport		Középső csoport		Nagy csoport	
	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet
Fej, törzs, hát, has								
Szem, szemhéj								
Orr, orrcimpa								
Száj, nyelv								
Fül, nyak, fültő								
Kéz, kézfej, tenyér								
Ujjak, ujjbegy, ujjperc								
Láb								
Mell, mellkas								
Arc								
Kar								
Comb								
Térd, térdhajlat								
Homlok, szemöldök								
Áll								
Könyök								
Csukló								
Boka								
Lábfej, talp								
Lábujjak, sarok								
Váll								
Derék								
Csípő								

Megjegyzés								
------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

A GYERMEK SZOCIÁLIS FEJLETTSÉGE									
		Minicsoport		Kiscsoport		Középső csoport		Nagycsoport	
		Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet
Kapcsolat teremtés felnőttekkel	kezdeményező								
	elfogadó								
	visszahúzódó								
	elutasító								
Kapcsolatteremtés társakkal	kezdeményező								
	elfogadó								
	visszahúzódó								
	elutasító								
Beilleszkedése a tevékenységbe	szemlélődő								
	magányosan tevékenykedő								
	társakhoz sodródó								
	bekapcsolódó								
	alkalmazkodó								
	együtműködő								
	kedvezményező								
Feladat megértése, feladat tartása	irányító								
	megérti								
	elfogadja								
	teljesíti								
	nem érti								
	érti, de nem teljesíti								
	részben teljesíti								
	irányítással, segítséggel elvégzi								
	önállóan teljesíti								
elmélyült, kitartó									

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

	kapkodó, szétszórt								
	kiegyensúlyozott								
Érzelmi élete	nyugtalan								
	erőszakos								
	változó hangulatú								
	zárkózott								
Megjegyzés									

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

A GYERMEK FINOMMOTOROS KOORDINÁCIÓJÁNAK FEJLETTSÉGE

		Minicsoport		Kiscsoport		Középső csoport		Nagycsoport	
		Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet
Firkák	Lengővonalas vonalfirka								
	Körkörös gomolyfirka								
Emberábrázolás fejlettsége	Fejes-lába								
	Van karja								
	Van törzse								
	Van nyaka								
	Fej részletei: haj, fül								
	Arc részletei: szem, orr, száj								
	Ruha, ruha részletei								
	Kéz részletei								
	Láb részletei								

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

Megjegyzés									
------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

A GYERMEK SZOCIÁLIS ÉRETTSÉGE									
		Minicsoport		Kiscsoport		Középső csoport		Nagycsoport	
		Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet
Önállósága	Személyi kontaktus nélkül is teljesít								
	Időnként személyi kontaktust igényel								
	Állandó személyi kontaktust igényel								
Feladat végzése	Motivált, jó megoldásra törekvő								
	A motiváltság hiánya jellemzi, erőtlen								
	Tevékenysége elmélyült								
	A feladat nem köti le								
	Kitartó a tevékenységben								
	Kapkodó, kitartásra nem képes								
Megjegyzés									

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

MOZGÁSFEJLETTSÉG								
	Minicsoport		Kiscsoport		Középső csoport		Nagycsoport	
	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet
Ujjak ritmikus ökölbe zárása (pumpálás)								
Ujjak széttárása (utánzás)								
Fűzés (nagylyukú gyöngy, majd cipő, tű stb....)								
Páros lábon szökdelés (veréb) majd egy lábon (váltakozva)								
Labdaelkapás (15 cm átmérőjű, 3 méterről) (labdázás)								
Egy lábon egyensúlyozás 15 mp-ig (golya mozgásos játék)								
Ujjakkal sorra érinteni a hüvelykujjat (játék)								
A megérintett ujj csukott szemmel való azonosítása								
Ujjak kisujjal kezdődő gördülékeny tenyerébe zárása								
Kezesség								
Megjegyzés								

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

A GYERMEK ÉRTELMI FEJLETTSÉGE									
		Minicsoport		Kiscsoport		Középső csoport		Nagycsoport	
		Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet
A tárgyak csoportosításának mutatói	Halmazalkotás								
	Hasonlóság – különbség szerint								
Időbeli relációk felismerésének mutatói	Időrendiség								
	Ok – okozati viszony								
Figyelem jellemzői	Összpontosításra képes								
	Rövid ideig figyel								
	Csak a játék köti le								
	Könnyen elterelhető								
	Szétszórt, figyelmetlen								
Motoros feladat verbális visszaadása	Teljes, pontos visszaadás								
	Lényeges mozzanatok visszaadása								
	Képtelen elmondani								
Megjegyzés									

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

A GYERMEK NYELVI KIFEJZŐKÉPESSÉGÉNEK FEJLETTSÉGE										
			Minicsoport		Kiscsoport		Középső csoport		Nagycsoport	
			Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet	Bemenet	Kimenet
A nyelvi fejlettség mutatói	Szókincs	Gazdag, árnyaltan kifejező								
		átlagos								
		szegényes, hiányos								
	Beszédhiba	Pösze								
		Hadar								
		Dadog								
		Orrhangzóság								
	Beszédritmus	Folyamatos								
		Akadozó								
		Gyors								
		Lassú								
	Képolvasás	Felsorol								
		Egyszerű cselekvést megnevez								
		összefüggéseket felismer								
Szöveg visszaadás	Hiányos									
	Lényeges mozzanatok									
	Teljes, pontos									

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

Megjegyzés											
------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Megfelelő mezőbe tegyen X-et.

Borostyán Természetvédő Óvoda 2014 Csobánka Fő út 11. OM: 201792
Pedagógiai Program

Jegyzőkönyv

Készült. 2018.10.03.

Helye: Borostyán Természetvédő Óvoda nevelői szoba

Jelen vannak: Jelenléti ív csatolva

A jegyzőkönyvet vezeti: Mali Lajosné óvodatitkár

A jegyzőkönyvet hitelesíti:

Napirend: Az intézmény Pedagógiai Programjának módosításának elfogadása

Óvodavezető helyettes

- Köszönti a jelenlévőket és tájékoztatja őket a pedagógiai program szükséges módosításáról. Megkérdezi, hogy mindenki ismeri és egyet ért a változtatásokkal.
- Mindenki ismeri és egyet ért.
- Van-e valakinek kérdése, javaslata a programmal kapcsolatosan?
- Nincs.

- Az óvodavezető megkéri a jelenlévőket, hogy kézfeltartással szavazzanak a módosított program elfogadásáról.

Az intézmény nevelőtestülete 8 igen, 0 nem, 0 tartózkodás mellett a Borostyán Természetvédő Óvoda módosított Pedagógiai programját elfogadta.

1 fő óvodavezető, 7 fő óvodapedagógus. (További részt vett 4 fő pedagógiai asszisztens.) Igen szavazat: 8 (+4) Nem szavazat: 0 Tartózkodott: 0

.....
j.k.v vezető

.....
j.k.v. hitelesítő

.....
óvodavezető

Csobánka, 2019.08.30.

Jelenléti ív 2019.08.30.

Szabadosné Balga Diána

Baróthi Györgyné

Váncsa Tünde

Kálmánfi Mónika

Széri-Varga Eszter

Juhosné Szőrfi Ágnes

Fiebigerné Balga Barbara

Szabó- Berei Renáta

Karányi Krisztina

Horváthné Fagyas Andrea

Fodor-Kara Györgyi

Venásch Molnár Lilla

Benedek Julianna

Mali Lajosné óvodatitkár